

REFERAT |KRS| Bystyret (2011-2015) d. 17-12-2014

Mødedato Onsdag d. 17. december 2014 kl. 09:00

Mødested Bystyresalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av møteprotokoll fra bystyrets møte 03.12.14.....	3
Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2015-2018 - årsbudsjett 2015.....	5
Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018.....	20
Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2015 og handlingsprogram 2015 - 2018.....	45
Budsjett 2015 med handlingsprogram 2016-2018.....	50

Punkt 204/14: Godkjenning av møteprotokoll fra bystyrets møte 03.12.14

Bilag

Protokoll Bystyret 03.12.2014

Dato 4. desember 2014
Saksnr.: 201400007-55
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Bystyret

Møtedato
17.12.2014

Godkjenning av møteprotokoll fra bystyrets møte 03.12.14

Forslag til vedtak

[Bystyret godkjenner protokoll fra bystyrets møte 03.12.14.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll bystyremøte 03.12.14

Punkt 205/14: Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2015-2018 - årsbudsjett 2015

Bilag

Vedtak FORMAN, 03122014, Sak 135-14, Rådmannens forslag til justeringer av handl.docx

Venstre forslag budsjett HP 2015-2018.pdf

Ap Endringsforslag til rådmannens budsjett og handlingsprogram 2015-2018.pdf

BudsjettpakkeH KrF FRP og PP 2015-2018 (2).pdf

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018

Budsjettendringer-drift tilleggsinnstillingen 15-18.xlsx

Forslag til betalingssatser- barnehageetaten.pdf

Vedtak KOMMUN, 11112014, Sak 57/14, Forslag til handlingsprogram 2015-18 årsbudsjett 2015 - Organisasjonssektoren

Vedtak KOMMUN, 11112014, Sak 56/14, Sektor 5.2 - forslag til handlingsprogram 2015 - 2018 - årsbudsjett 2015

Vedtak KOMMUN, 11112014, Sak 55/14, Rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018 - årsbudsjett 2015 Kirkelig fellesråd

Vedtak KOMMUN, 11112014, Sak 54/14, Rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018 og årsbudsjett 2015 for Økonomisektoren

Vedtak OPPVEK, 18112014, Sak 50/14, Rådmannens forslag til handlingsprogram - Oppvekstsektor

Vedtak HELSOS, 11112014, Sak 52/14, Handlingsprogrammet for helse- og sosialsektoren 2015-2018

Vedtak KULTUR, 12112014, Sak 72/14, Forslag til handlingsprogram 2015-2018 for Kultursektoren

Vedtak BYUTVI, 06112014, Sak 199/14, Forslag til Handlingsprogram 2015-2018 sektor 5 teknisk

MLD Budsjett 2015 KU Kristiansand.pdf

Samlet saksfremstilling sak nr. 42-14.pdf

Del-Budsjett fro kontroll- og tilsyn iKristiansand kommune for 2015.pdf

ap2015.mp3

dem20141.mp3

frp2015.mp3

hoyre2015.mp3

krf2015.mp3

pp2015.mp3

venstre20141.mp3

Dato 27. november 2014
Saksnr.: 201400227-23
Saksbehandler Randi Bentsen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
03.12.2014
17.12.2014

Rådmannens forslag til justeringer av handlingsprogram 2015-2018 - årsbudsjett 2015

Sammendrag

Rådmannen la fram innstilling til handlingsprogram 2015-2018 og årsbudsjett 2015 i bystyret 29. oktober 2014. Rådmannen orienterte da om en del uavklarte saker som ville bli tatt opp i en tilleggsinnstilling.

I tillegg vil virkningene av forslag til statsbudsjett etter regjeringens budsjettavtale med Venstre og Kristelig folkeparti medføre noen endringer i Kristiansand kommunens handlingsprogram 2015-2018.

Samlet sett innebærer rådmannens tilleggsinnstilling en bedring på 18,4 mill. kr av budsjettbalansen i forhold til rådmannens forslag pr 29.oktober 2014. Dette skyldes i hovedsak reduserte kostnader på forsikringspremien og reversering av ordningen med ressurskrevende brukere.

I rådmannens justerte innstilling er det et korrigert netto driftsresultat på 271,5 kr samlet sett i perioden. Det legges opp til at det kan avsettes 116 mill. kr på det sentrale disposisjonsfondet i perioden.

I mill. kr.	2015	2016	2017	2018	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	27,6	87,7	83,6	72,6	271,5
Avsetning til energiverksfondet (prisjustering)	-14,4	-14,4	-14,4	-14,4	-57,6
Avsetning til "Pensjonsfond"	-15,5	-52,4	-26,2	-3,8	-97,8
Bruk/avsetning disposisjonsfond	2,3	-21,0	-43,0	-54,4	-116,1

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond

Korrigert netto driftsresultat er svakt med tanke på usikkerheten vedrørende skatteanslaget for neste år.

Netto driftsresultat i perioden er ikke i tråd med den strategien i kommuneplanen der netto driftsresultat bør være på minimum på 2 prosent av inntektene (om lag 440 mill. kr i perioden).

Rådmannen fremmer et nytt forslag til vedtak punkt 1 for årsbudsjett 2015 og et nytt forslag til punkt 1 for handlingsprogram 2015-2018.

Forslag til vedtak

1. Budsjett for Kristiansand bykasse 2015 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 29.10.14 med forslag til justeringer datert 27.11.14, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2014.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2015 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget.
3. Eiendomsskatten fastsettes til 6,25 promille av justert takstverdi. Eiendomsskatten og eiendomsavgiftene skrives ut på 4 like terminer i 2015 med forfall 1. mars, 2. mai, 1. august og 1. november. Etter søknad kan gis fritak i henhold til eiendomsskattelovens § 7a.
4. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til rådmannens innstilling.
5. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3 prosent samlet sett.
6. Rammen for opptak av lån settes til 490 mill. kr i 2015 hvorav 50 mill. kr er Startlån i Husbanken. Rådmannen delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 50 nr. 7 og fastsettes for nye lån i 2015 til 25,5 år. Avdrag på Startlån skal likevel tilpasses innbetalinger fra låntakerne. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 millioner kroner.
7. Rådmannen får fullmakt til å foreta sektorvis fordeling av avsetning til lønns- og prisjusteringer og eventuelt andre samleposter av mer teknisk karakter til fordeling.

Forslag til vedtak - Handlingsprogram 2015-2018

1. Handlingsprogram for perioden 2015-2018 vedtas overensstemmende med rådmannens innstilling datert 29.10.14 med forslag til justeringer datert 27.11.14, med endringer vedtatt av bystyret i møte 17. desember 2014.
2. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i handlingsprogrammet.
3. Ved rullering av handlingsprogram 2016-2019 innarbeides det ytterligere innsparingskrav i forhold til planlagte- og igangsatte omstillingstiltak.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Vedlegg:

- Endringsskjema drift
- Endrede betalingssatser barnehage

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	5
2. Ny prognose for resultatet 2014	5
2.1 Skatteanslaget for 2014	5
2.3 Andre saker knyttet til utenomsektorielle forhold (sektor 9)	5
2.4 Sektorer med ny prognose på resultat 2014 i forhold til 2. tertialrapport 2014	5
2.4.1 Økonomisektoren (sektor 1)	5
2.4.2 Oppvekstsektoren (sektor 2 og 7).....	5
2.4.3 Helse og sosialsektoren (sektor 3).....	5
2.4.4 Kultursektoren (sektor 4)	6
2.4.5 Teknisk sektor (sektor 5.1)	6
2.4.6 Kristiansand Eiendom (sektor 5.2).....	6
2.4.7 Organisasjonssektoren (sektor 6).....	6
2.5 Samlet prognose 2014.....	6
2.6 Investeringsbudsjettet 2014	7
3. Forslag til driftsendringer av handlingsprogrammet 2015-2018	7
3.1 Økonomisektoren (sektor 1).....	7
3.2 Oppvekstsektoren (sektor 2 og 7)	7
3.3 Helse- og sosialsektor (sektor 3).....	9
3.4 Kultursektoren (sektor 4).....	9
3.4 Teknisk sektor (sektor 5.1).....	9
3.5 Kristiansand Eiendom (sektor 5.2)	10
3.6 Organisasjonssektoren (sektor 6)	11
3.8 Utenomsektorielle forhold (sektor 9).....	12
3.9 Oppsummert foreslår rådmannen følgende budsjettendringer i driften i forhold til rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018:.....	13
4. Forslag til investeringsendringer av handlingsprogrammet 2015-2018	14
5. Konklusjon.....	14

1. Innledning

Rådmannen vil i denne saken foreslå enkelte justeringer av det tidligere fremlagte forslag til handlingsprogram for 2015-2018. Justeringene skyldes i hovedsak saker som ikke var avklart i møtet 29.10.14 og endringer i forhold til Statsbudsjettet.

2. Ny prognose for resultatet 2014

2.1 Skatteanslaget for 2014

Justert budsjett for 2014 er basert på en vekst på 2,3 % i forhold til 2013. Ved utgangen av oktober var veksten på 1,9 % (landet 1,8 %). Rådmannen frykter derfor at Kristiansand kommune ikke når budsjettet skatteinntang, men prognosen endres ikke i forhold til 2. tertialrapport.

2.3 Andre saker knyttet til utenomsektorielle forhold (sektor 9)

Integreringstilskudd

Integreringstilskuddet forventes å bli 23,7 mill. kr høyere enn justert budsjett. Det skyldes høyt antall familieegjenforeninger, økt refusjon fra andre kommuner og korreksjoner fra tidligere år. Det er for perioden 2011-2013 sendt et for lavt krav tilsvarende 9,8 mill. kr til IMDI.

Frem til 2014 ble 80 % av økt integreringstilskudd tilført Helse- og sosialsektoren. Etter at barne- og familie ble overført Oppvekstsektoren fra 01.01.14 må det foretas en ny fordeling. Det er en nedsatt et beregningsutvalg som skal vurdere ny fordeling. I prognosen for 2014 er det lagt til grunn at 10 mill. kr av merinntekten på integreringstilskuddet overføres Helse- og sosialsektoren. Det er i prognosen for Oppvekstsektoren foreløpig ikke lagt til grunn økt ramme finansiert ved integreringstilskuddet. Det betyr det i prognosen for bykassen er lagt til grunn en udisponert merinntekt på 13,7 mill. kr. I forbindelse med årsoppgjøret for 2014 tas det endelig stilling til fordelingen mellom Helse- og sosialsektoren og Oppvekstsektoren.

2.4 Sektorer med ny prognose på resultat 2014 i forhold til 2. tertialrapport 2014

2.4.1 Økonomisektoren (sektor 1)

Driftsbudsjettet forventes å gå med om lag 2,2 mill. kr i overskudd. Dette er en forbedring på 1 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport. Hovedårsaken til mindreforbruket er reduserte utgifter på prosjekter, økte gebyrinntekter og vakante stillinger.

2.4.2 Oppvekstsektoren (sektor 2 og 7)

Driftsbudsjettet forventes å gå med om lag 1 mill. kr i overskudd. Dette er en forbedring på 4,5 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport 2014. Endringen skyldes en forbedring på 3 mill. kr på skole, 0,5 mill. kr på barn- og familietjenesten og 1 mill. kr på barnehage.

2.4.3 Helse og sosialsektoren (sektor 3)

Helse- og sosialsektoren melder om et forventet overskudd på 9 mill. kr. Dette er en forbedring på 13,2 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport 2014 og skyldes i hovedsak merinntekter på helse- og sosialsektorens andel av integreringstilskuddet på 10 mill. kr (jamfør punkt 2.3).

2.4.4 Kultursektoren (sektor 4)

Kultursektoren melder om et forventet overskudd på 0,8 mill. kr i 2014. Dette er en forbedring på 0,7 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport. Bedringen skyldes i hovedsak mindreforbruk på enhetene samlet sett.

2.4.5 Teknisk sektor (sektor 5.1)

Prognosen fra 2. tertialrapport 2014 er uendret og sektoren melder fortsatt om et underskudd på 1 mill. kr pr. 31.12.2014. Prognosen er sammensatt av mange enheters resultater (overskudd og underskudd), men skyldes i hovedsak overforbruk på vintervedlikehold.

2.4.6 Kristiansand Eiendom (sektor 5.2)

Prognosen fra 2. tertialrapport 2014 er uendret og Kristiansand Eiendom melder fortsatt om et overskudd på 8,3 mill. kr pr. 31.12.2014 der 6,5 mill. kr er direkte knyttet til vedlikehold.

2.4.7 Organisasjonssektoren (sektor 6)

Organisasjonssektoren melder om et forventet overskudd på 2 mill. kr i 2014. Dette er en forbedring på 3,3 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport. Bedringen skyldes i hovedsak vakante stillinger og lite vikarutgifter ved sykefravær og generelt mindreforbruk på enhetene.

Sektorene melder om følgende korrigert prognoser pr. 31.12.2014:

Sektor (i mill. kr)		Avvik
1	Økonomisektoren	2,2
2 og 7	Oppvekstsektoren	1,0
3	Helse- og sosialsektoren	9,0
4	Kultursektoren	0,8
5.1	Teknisk sektor	-1,0
5.2	Kristiansand Eiendom	8,3
6	Organisasjonssektoren	2,0
Sum prognostisert underforbruk:		22,3

Dette er en forbedring i forhold til 2. tertialrapport på 22,7 mill. kr.

2.5 Samlet prognose 2014

I 2. tertialrapport ble korrigert netto driftsresultat anslått til -16,3 mill. kr. Situasjonen ser nå mye bedre ut enn i oktober, og prognostisert netto driftsresultat anslås til 19,7 mill. kr. Årsaken til dette er bedret prognose for sektorresultatene og om lag 23,7 mill. kr mer i økte inntekter på integreringstilskudd (10 mill. kr er lagt til prognosen til Helse- og sosialsektoren).

Det kan sannsynligvis brukes 8,3 mill. kr mindre av det sentrale disposisjonsfondet enn vedtatt i budsjett for 2014, og fondet vil være på om lag 9,8 mill. kr ved slutten av 2014.

Rådmannen vil understreke at det fortsatt er usikkerhet knyttet til skatteinntangen.

Anvendelsen av korrigert netto driftsresultat – korrigert prognose for 2014:

Tekst	Budsjett 2014	Rev. Bud 1. tert. 2014	Rev. bud 2. tert. 2014	Korrigert prognose 2014
Korrigert netto driftsresultat*	-10,9	-18,3	-15,9	19,7
Avsetning til energiverksfondet	-13,8	-13,8	-13,8	-13,8
Avsetning til "Pensjonsfond"	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring til investering	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetning til sektorfond				-22,3
Bruk av disposisjonsfond	24,7	32,1	29,7	16,4

2.6 Investeringsbudsjettet 2014

Salg av Kino Sør AS

Bystyret vedtok i møte 29.11.14 å selge 49 % av aksjene i Kino Sør AS for 21 mill. kr. Det presiseres at salgssummen skal disponeres til nedbetaling av gjeld. Det forventes ekstraordinært utbytte inneværende år som i forbindelse med årsoppgjøret vil disponeres til ekstraordinært avdrag. Det betyr at netto lånegjeld i handlingsprogramperioden 2015-18 reduseres tilsvarende, og at netto lånegjeld ved utgangen av perioden forventes å være på 5,235 mill. kr dvs. 65 mill. kr under lånetaket.

Bokføring av oppgjør Sørlandet Kunnskapspark

Entra Eiendom og Kristiansand kommune innledet i 2013 forhandlinger med Statsbygg om salg av Sørlandet Kunnskapspark AS med tilleggsarealer. Tilleggsarealene var eid av KNAS og var en del av forhandlingene etter fullmakt fra KNAS. Selve tilleggsarealene ble vurdert etter takst og forhandlinger til 2,7 mill. kr (inkl. renter) under KNAS sin kostpris. Kristiansand Kommune har akseptert å gi KNAS en kompensasjon tilsvarende differansen mellom salgssum og kostpris. Rådmannen anbefaler at det i budsjettet for 2015 innarbeides en kompensasjon 2,7 mill. kr for det bokførte tapet i form av et tilskudd fra driften.

Eiendommen Kunnskapsparken ble iht. kjøpekontrakt av 28. november 2013 overdratt til Statsbygg. Kristiansand Kommune har nå solgt sine aksjer(49 %) i Sørlandet Kunnskapspark AS, et tomt selskap uten vesentlige aktiva og passiva foruten kontanter og fordringer, til majoritets eier Entra Eiendom. Et ikke budsjettet oppgjør pålydende 5,67 mill. kr. er inntektsført november 2014. Salgssummen disponeres i årsoppgjøret i første omgang til kapitalfondet.

3. Forslag til driftsendringer av handlingsprogrammet 2015-2018

3.1 Økonomisektoren (sektor 1)

Forsikringspremie

Utfra foreliggende tilbud blir den samlede premien ca. 4 mill. kr lavere i 2015 enn i 2014. Dette er delvis et resultat av en god anbudsprosess fra forsikringsmeglernes side kombinert med situasjonen i markedet, og delvis et resultat av målbevisst forebyggende arbeid fra kommunens side.

Forutsatt at det ikke skjer uventede utviklinger i forsikringsmarkedet, eller at kommunens egen skadestatistikk går i feil retning, er det grunn til å tro at premien i resten av perioden vil holde seg på et tilsvarende lavt nivå. Rådmannen vil derfor anbefale å redusere rammen knyttet til forsikringer med 4 mill. kr årlig.

3.2 Oppvekstsektoren (sektor 2 og 7)

3.2.1 Barnehagetjenestene

Fylkesmannen har opplyst at det ikke kommer mer detaljert informasjon før etter kommunalkomiteens behandling av statsbudsjettet i midten av desember. Rådmannen legger derfor fram sannsynlige konsekvenser av endringer for barnehage vedrørende budsjettavtalen med Venstre og KrF pr. 21.11.2014:

- **Gratis barnehage for 4-5 åringer i asylmottak (42,2 mill. kr.):** Tiltaket gjenoppretter gjeldende ordning i 2014, der eventuelle ledige barnehageplasser i kommunene tilbys barn i statlige mottak og finansieres med øremerket tilskudd.
- **2600 flere barnehageplasser og mer fleksible opptak (207 mill. kr.):** Kristiansand kommunens andel er 3,707 mill. kr og vil utgjøre om lag 20 nye barnehageplasser for små barn.

- **Foreldremoderasjon, inntektsgrense utvides til 473 000 kr og innføres fra 1. mai 2015 (86,5 mill. kr.):** Det vil komme nasjonale regler for inntektsgraderingsordning. Statsbudsjettet foreslo først at innslagspunktet skulle være fra 405 000 kr i skattbar samlet inntekt, men har nå økt grensen til 473 000 kr samt at ordningen er fremskutt til å gjelde fra 01.05.15. Ordningen vil bli klargjort nærmere i en endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehage. Barnehage kompenseres som følge av endringen med 1,549 mill. kr i 2015 og 3,407 mill. kr fra og med 2016.
- **Utsette økning i barnehagemakspris til 1. mai 2015 (108 mill. kr.):** Statsbudsjettet la i utgangspunktet opp til fra 1.1.2015 å øke maksimalprisen på foreldrebetaling med 100 kr/mnd., ut over lønns- og prisvekst. Sektoren ble i Handlingsprogrammet trukket 5,11 mill. kr som følge av dette. Økningen i maksprisen er utsatt til 1.5.15 og barnehage kompenseres 1,937 mill. kr i 2015 som følge utsettelsen. Forslaget innebærer at 100 kr i planlagt økning utgår fra januar til mai, og at forslag til betalingssatser på oppvekst-barnehage endres. Se endring vedr. forslag til betalingssatser- barnehage.
- **Utvidelse av gratis kjernetid i barnehage 4- og 5 åringer i lavinntektsfamilier (51 mill. kr.):** Gjelder sannsynligvis kun utvalgte bydeler i Oslo, Drammen og Bergen.
- **ODA-effekt gratis barnehage 4- og 5 åringer i asylmottak (-17,7 mill. kr):** Kjenner ikke til mulige konsekvenser for Kristiansand.
- **Tilskudd for svømming i barnehager, prøveprosjekt frivillige organisasjoner (10 mill. kr.):** Kjenner ikke til mulige konsekvenser for Kristiansand.

Kommunal kontantstøtte

I henhold til bystyrevedtak i møte 26. november 2014 videreføres kommunal kontantstøtte for 2-åringer.

3.2.2 Barn- og familietjenestene

Statsbudsjettet 2015 – budsjettavtalen:

Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er styrket med 70 mill. kr utover de 200 mill. kr som lå inne fra før. Dette utgjør for Kristiansand kommune 1,243 mill. kr med 1,057 mill. kr på barn- og familietjenesten og 186 000 kr på Helse- og sosialsektoren (ungdomshelsetjenester). Rådmannen anbefaler tilsvarende rammeutvidelser.

Barnevernet

Det foreslås en styrking av barnevernet med 20 mill. kr. Dette utgjør for Kristiansand kommune 330 000 kr. Dette finansieres med øremerkede tilskudd.

3.2.3 Skoletjenestene

Statsbudsjettet 2015 – budsjettavtalen:

Tidlig innsats i skolen – økt lærertetthet på barnetrinnet

Det er lagt opp til en satsing på lærertetthet på 1-4 trinn som vil kreve 1200 – 1500 nye årsverk i 220 kommuner, og vil koste om lag 1 milliard kr i året, og 500 mill. kr med 5/12 effekt i 2015. Dette vil for Kristiansand kommune utgjøre om lag 3,4 mill. kr i 2015 og 8,160 mill. kr i helårsvirkning fra 2016. Dette finansieres med øremerkede tilskudd.

Kompetanseløft til ufaglærte

Det er blitt enighet om å sette av 50 mill. kr til et kompetanseløft til ufaglært undervisningspersonell. Konsekvensene for Kristiansand kommune er ikke kjent.

3.3 Helse- og sosialsektor (sektor 3)

Årspremie til Pasientskadeerstatning

Oppdatert prognose for innbetaling fra kommunene i 2015 er på 140 mill. kr. For Kristiansand kommune betyr dette en økt årspremie for 2015 fra budsjettet 1,903 mill. til prognostisert 2,413 mill., altså en økning på 510.000 kr. Rådmannen foreslår å øke budsjetttrammen til Helse- og sosialsektoren med tilsvarende beløp.

Statsbudsjettet 2015 – budsjettavtalen:

Ressurskrevende brukere

Reversering av det ekstra påslaget (på 37.000 kr) i innslagspunktet. Nytt innslagspunkt er på 1,043 mill. kr. Effekten for landet blir på 220 mill. kr og gir en positiv effekt allerede i inneværende års kommuneregnskap. I rådmannens forslag til handlingsprogram ble det kompensert for endringen med 3 mill. kr årlig selv om anslaget fra sektoren var noe høyere. Siden ordningen ikke gjennomføres trekkes kompensasjonen ut, det vil si at rammen til Helse- og sektoren reduseres med 3 mill. kr hvert år i perioden.

Tilskudd til rus- og psykiatri

Regjeringen foreslo 100 mill. kr til forebyggende rusarbeid. Kristiansand kommunes andel til av dette er på 1,971 mill. kr. I henhold til budsjettavtalen skal disse midlene komme som øremerket tilskudd og rammen til Helse- og sosialsektoren reduseres med tilsvarende inntekt.

Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er styrket med 70 mill. kr utover de 200 mill. kr som lå inne fra før. Dette utgjør for Kristiansand kommune 1,243 mill. kr med 1,057 mill. kr på barn- og familietjenesten og 186 000 kr på Helse- og sosialsektoren (ungdomshelsetjenester). Rådmannen anbefaler tilsvarende rammeutvidelser.

Oppsøkende team for alvorlig psykisk syke

Det er lagt inn en styrking med 10 mill. til oppsøkende team for alvorlig psykisk syke. Dette vil for Kristiansand kommune anslagsvis utgjøre om lag 170 000 kr. Dette finansieres med øremerkede tilskudd.

3.4 Kultursektoren (sektor 4)

Kulturskolens teaterundervisning – leie av lokaler

Kulturskolen har i høst måtte forlate gymsalen i Kongensgate skole på bakgrunn av muggsopp. Kulturskolen har leid midlertidige lokaler i Sigurd Lie salen og Alladin som i 2014 vil medføre et underskudd for skolen på om lag 110 000 kr.

Kulturskolen har for 2015 fått en avtale med Ynglingeforeningen i Dronningensgate om leie av lokaler som vil bety årlige leiekostnader. Rådmannen kommer tilbake til 1. tertialrapport 2015 i forhold til dette.

Tilskudd til friidrettshall i Grimstad i 2016

I henhold til vedtak i bystyret 26. november anbefaler rådmannen at det innarbeides 2 mill. kr til tilskudd til friidrettshall i Grimstad kommune i 2016.

3.4 Teknisk sektor (sektor 5.1)

Rutebåt til Randøyane

Rådmannen anbefaler at ordningen med rutebåt til Randøyane fortsetter også i 2015 og anbefaler at det gis et tilskudd på 250 000 kr.

Fundament til Veteranmonument i Tresse

Det anmodes om at Parkvesenet tilføres 70 000 kr i 2015 slik at det vedtatte veteranmonumentet kan stå ferdig til veterandagen 8. mai 2015.

Tangen - spunten

På Tangen er en del av spunten som utgjør kaifronten mot Otra i så dårlig forfatning at den må erstattes eller repareres. På grunn av utrasinger har det allerede blitt gjort midlertidige utbedringer 2-3 ganger i år. Det haster å få på plass en varig løsning.

Valg av løsning krever en planmessig avklaring og kan gjennomføres som fylling eller som ny spunt. Spørsmålet må derfor fremmes som prinsippsak for byutviklingsstyret. Dette gjøres i egen sak i desember. Kostnader er foreløpig anslått til å være mellom 3 mill. kr og 13 mill. kr avhengig av valgt løsning.

Det er inngått utbyggingsavtale med utbygger TUAS. Avtalen legger til grunn at kommunen skal dekke 50 % av kostnadene til tiltak på den angitte strekningen. Dvs. at det kan påregnes et kommunalt bidrag i størrelsesorden 1,5 mill. kr til 6,5 mill. kr. Rådmannen ser det som viktig å informere om saken til bystyret nå men kommer tilbake til dette i 1.tertialrapport 2015.

Tilleggsgebyr utslipp fra industrien

Byingeniøren vil innføre et tilleggsgebyr for virksomheter som har avvikende avløpsvann på organisk stoff i 2015. Tillegg for avløp som fraviker normalt husholdningsavløp fastsettes på bakgrunn av avløpsvannets sammensetning og mengde etter beregningsmodell gitt i påslippstillatelse.

3.5 Kristiansand Eiendom (sektor 5.2)

Evaluerings av utvidede åpningstider i Rådhuskvartalet (se tekst under 3.6)

Rådmannen anbefaler 2 dager kveldsåpent pr. uke med en ansatt pluss en vakter fra 2015. Lønnsutgiftene vil komme på 190 000 kr for Organisasjonssektoren og vakterutgifter på 150 000 kr for Kristiansand Eiendom.

Overføring av økonomisk ansvar for energi i bygg til Kristiansand Eiendom

Den vesentligste delen av energiforbruket i kommunens formålsbygg styres nå fra Kristiansand Eiendoms SD-sentral. For å sikre et helhetlig bilde og kontroll over kommunens energiforbruk og energikostnader sentraliseres ansvaret for energikostnadene til Kristiansand Eiendom. Budsjettene justeres mellom sektorene og KE tilsvarende totale energikostnader i 2013, justert for prisstigning og gjennomførte og planlagte innsparinger.

Overføring av økonomisk ansvar for renhold til Kristiansand Eiendom

Bestilleransvaret for renhold flyttes fra oppvekstsektoren til eier slik at definert kvalitetsnivå kan gjennomføres likt i alle bygg og for å redusere transaksjonskostnadene knyttet til opp- og nedbestillinger fra sektorer. Det vil også være vesentlig lettere for KE å allokere ressurser innenfor Byggservice optimalt når eier er bestiller. Det økonomiske ansvaret for bestilling av renholdstjenester til kommunale formålsbygg for Oppvekstsektoren overføres til Kristiansand Eiendom. Budsjettene reguleres mellom Oppvekstsektoren og Kristiansand Eiendom tilsvarende summen av renholdskontrakter i 2015.

Vedtatt besparelse på renhold

Det er lagt inn forventet besparelse på 5,5 mill. kr i sektor 9 fra 2015 i rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018. I og med at KE har overtatt ansvaret for renhold bør denne besparelsen legges på rammen til KE.

3.6 Organisasjonssektoren (sektor 6)

Rammekorrigerings Tall Ships Races

Bevilging på 2,1 mill. kr i 2015 til Tall Ships Races er ved en inkurie videreført til 2017 og 2018. Rådmannen foreslår at 2,1 mill. kr trekkes ut av Organisasjonssektorens ramme.

Ordning og oppbevaring av arkivlokale på Lumber

I forbindelse med ombyggingen av Rådhuskvartalet ble de eldre arkivene pakket ned og flyttet til midlertidige lokaler på Lumber. Lokalene på Lumber er ikke godkjent for oppbevaring av eldre og avsluttet arkivmateriale, og arkivene er ikke tilgjengelig for publikum slik det er nå.

Statsarkivet hadde i mai 2014 tilsynsbesøk i Kristiansand kommune, og ett av påleggene etter tilsynsbesøket er å få ordnet og avlevert dette materialet. Fristen her var satt til 15. oktober 2014.

IKAVA tilbyr å ordne arkivene til en kostnad på 3,9 mill. kr fordelt over tre år. I tillegg til dette kommer kostnader med flytting av arkivene til om lag 150 000 kr og årlig leiekostnad på 140 000 kr.

Pakking og overlevering må skje i samarbeid med IKAVAs personale, slik at arkivene opprettholder sin opprinnelige orden. Arbeidet vil bli utført over tre år regnet fra oppstart, men avhengig av tilgangen på kompetent personale vil arbeidet kunne gå raskere dersom partene ønsker det.

Ordning av arkivene fordelt over 3 år utgjør 1,3 mill. kr årlig. I tillegg kommer flyttekostnader i 2015 og årlig leiekostnad på 140 000 kr. Rådmannen foreslår på denne bakgrunn at følgende midler innarbeides i rammen til Organisasjonssektoren:

- 2015: 1,59 mill. kr
- 2016: 1,44 mil. Kr
- 2017: 1,44 mill. kr
- 2018: 140 000 kr.

Evaluerings av utvidede åpningstider i Rådhuskvartalet

Rådhuskvartalet startet med utvidede åpningstider 1. mai 2014. Dette er et tilbud som kommunen bør tilby sine innbyggere. Foreninger, lag og frivillige organisasjoner er målgruppen for utleien. Dette var en prøveordning som skulle vare ut 2014, og evalueres innen desember 2014. Ansvar for bemanning og drift ble lagt til vertsteamet i Servicetorget. Det ble satt som betingelse, at en vokter skulle være på plass sammen med en ansatt. Dette for å ivareta sikkerheten ved å holde et så stort bygg som Rådhuskvartalet åpent for publikum utenom ordinære åpningstider.

I 2014 har Servicetorget hatt åpent tirsdag og torsdag kl. 15.30 – 21.00 og lørdag kl. 10.00 – 15.00. Bemanning har vært studenter pluss en vokter fra Securitas, dvs. 1 person pluss vokter. Av de som har benyttet seg av tilbudet, er det kun et fåtall som booker gjentakende møter. 2-3 aktører har booket faste ukentlige eller månedlige møter. Annen utleie er tilfeldig leie uten gjentakelse.

Rådmannen anbefaler 2 dager kveldsåpent pr. uke med en ansatt pluss en vokter fra 2015. Lønnsutgiftene vil komme på 190 000 kr for Organisasjonssektoren og vekterutgifter på 150 000 kr for Kristiansand Eiendom.

Kommunalt tilskudd til «Sommer i Dyreparken»

Det er nå blitt klart at TV2 styrker satsingen i 2015 etter gode resultater i forsøksåret 2014. Kommunikasjon og arrangementskoordinator holdt møte med Dyreparken og produksjonsselskapet Monster torsdag 13.11. TV2 ønsker å sende 8 programmer i 2015, mot 5 i 2014, med sendestart 30. mai.

Prosjektet vil bygges opp på samme måte som i år. Dyreparken vil være største private partner sammen med TV 2. Arbeidet med finansiering vil i større grad enn sist ledes av Monster. Finansieringsbehovet vil være omtrent på samme nivå som i fjor, men justert for antall programmer. Både Kristiansand kommune og Visit Sørlandet er partnere som naturlig nok er ønsket med videre. Visit spørres om 800 000 kr og kommunen om 640 000 kr.

Rådmannen vil anbefale at kommunen fortsetter som partner også i 2015. Vårt bidrag vil muligens i noe grad påvirke innflytelsen, men det forventes å ha lite å si om summene er lavere enn hva de forespør. Det antas at det vil være tilstrekkelig med samme beløp som i 2014, altså 400 000 for samme type partnerskap. Første sesong vil alltid være den vanskeligste med tanke på finansiering.

Vi fikk i sommer vist frem flere sider av Kristiansand og vi fikk også 500 billetter som vi ga til familier via NAV/Barnevernstjeneste.

Rådmannen vil på denne bakgrunn anbefale at det gis et tilskudd på 400 000 kr i 2015 til «Sommer i Dyreparken».

Økt frikjøp sykepleierforbundet

Sykepleierforbundet har i høst hatt en økning i antall medlemmer og skal etter Hovedtariffavtalen frikjøpes ytterligere 20 % stilling til tillitsvalgt. Rådmannen anbefaler at Organisasjonssektorens ramme økes med merutgiften på 160 000 kr fra 2015.

Nytt periodemål på En organisasjon i utvikling - arbeidsgiverpolitikk

Følgende periodemål på arbeidsgiverpolitikk var uteglemt på Organisasjonssektoren, og rådmannen foreslår at dette tas med i handlingsprogram 2015-2018:

Mål for perioden		2013	2015	2016-18
4	Etiske retningslinjer Ansatte har ansvar for at redelighet, ærlighet og åpenhet skal kjennetegne kommunens virksomhet. <u>Indikator:</u> Andel enheter som har gjennomgått de etiske retningslinjene.	0	100 %	100 %

3.8 Utenomsektorielle forhold (sektor 9)

Økt rammetilskudd

På grunn av endringer som ventes vedtatt i Stortinget, ventes rammetilskuddet å bli endret som følger:

(i mill. kr)	2015	2016	2017	2018	Sum
Rammetilskudd ny	1 896 013	1 950 091	1 987 410	2 014 916	7 848 430
Rammetilskudd gml.	1 891 564	1 943 438	1 980 784	2 008 316	7 824 102
Endring	4 449	6 653	6 626	6 600	24 328

Skatteanslaget for de enkelte år er ikke endret, slik at alle endringer kommer på rammetilskuddet.

Vedtatt besparelse på renhold

Det er lagt inn forventet besparelse på 5,5 mill. kr i sektor 9 fra 2015 i rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018. I og med at KE har overtatt ansvaret for renhold bør denne besparelsen legges på rammen til KE.

Bokføring av oppgjør Sørlandet Kunnskapspark

Entra Eiendom og Kristiansand kommune innledet i 2013 forhandlinger med Statsbygg om salg av Sørlandet Kunnskapspark AS med tilleggsarealer. Tilleggsarealene var eid av KNAS og var en del av forhandlingene etter fullmakt fra KNAS. Selve tilleggsarealene ble vurdert etter takst og forhandlinger til 2,7 mill. kr (inkl. renter) under KNAS sin kostpris. Kristiansand Kommune har akseptert å gi KNAS en kompensasjon tilsvarende differansen mellom salgssum og kostpris. Rådmannen anbefaler at det i budsjettet for 2015 innarbeides en kompensasjon 2,7 mill. kr for det bokførte tapet i form av et tilskudd fra driften.

3.9 Oppsummert foreslår rådmannen følgende budsjettendringer i driften i forhold til rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018:

Tall i 1000 kr Tekst	2015-kroner			
	2015	2016	2017	2018
Økonomisektoren				
Forsikringspremie – redusert kostnad	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Oppvekstsektoren - barnehage				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-2 831	-2 831	-2 831	-2 831
Overføring av renholdsutgifter til KE	-7 335	-7 335	-7 335	-7 335
Utsette økningen i barnehagemakspris til 1.5.15.	1 937			
Foreldremoderasjon innt. gr. grense utvides til 473.000 og innføres fra 1.5.2015.	1 549	3 407	3 407	3 407
2600 flere barnehageplasser og mer fleksibelt opptak	3 707	3 707	3 707	3 707
Oppvekstsektoren – barn- og familie				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-171	-171	-171	-171
Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenester	1 057	1 057	1 057	1 057
Oppvekstsektoren - skole				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-14 994	-13 969	-12 431	-11 202
Overføring av renholdsutgifter til KE	-40 339	-40 339	-40 339	-40 339
Helse- og sosialsektoren				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-9 827	-9 059	-8 444	-7 675
Årspremie til pasientskadeerstatningen	510			
Ressurskrevende brukere – reversering	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Øremerket tilskudd til rus	-1 971	-1 971	-1 971	-1 971
Styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenester	186	186	186	186
Kultursektoren				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-6 349	-6 042	-5 632	-5 222
Friidrettshall tilskudd Grimstad kommune		2 000		
Teknisk sektor				
Rutebåt til Randøyane	250			
Veteranmonument i Tresse	70			
Kristiansand Eiendom				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	34 375	32 275	29 712	27 304
Overføring av renholdsutgifter til KE	47 674	47 674	47 674	47 674
Overføring av besparelsen på renhold	-5 500	-5 500	-5 500	-5 500
Utvidet åpningstid Servicetorget - vekttertjeneste	150	150	150	150
Organisasjonssektoren				
Overføring av ansvaret vedr. energi til KE	-203	-203	-203	-203
Rammekorrigerings Tall Ships Races			-2 100	-2 100
Ordning og oppbevaring av arkiver	1 590	1 440	1 440	140
Utvidet åpningstid Servicetorget	190	190	190	190

Tilskudd «Sommer i dyreparken»	400			
Økt frikjøp tillitsvalgt sykepleierforbundet	160	160	160	160
Utenomsektorielle forhold				
Økt rammetilskudd	-4 449	-6 653	-6 626	-6 600
Tilskudd til KNAS	2 700			
Overføring av besparelse på renhold til KE	5 500	5 500	5 500	5 500
Bruk av disposisjonsfond	-1 036			
Avsetning til disposisjonsfond		3 327	7 400	8 674
SUM netto endringer*	0	0	0	0

*positive tall er bedring og negative tall er svekkelse av resultat.

Totale driftsendringer i 4-årsperioden er en bedring av netto resultat på 18,4 mill. kr i forhold til rådmannens opprinnelige forslag. Hovedårsaken til dette er redusert kostnad på forsikringspremie, reversering av ny ordning ressurskrevende brukere og noe økning av rammetilskuddet.

4. Forslag til investeringsendringer av handlingsprogrammet 2015-2018

Erstatningsrom for dobbeltrom ved sykehjem og etablering av ØHD

I HP 2014-2017 ble det vedtatt etablering av ØHD (Øyeblikkelig hjelp døgntilbud) ved Valhalla og utfasing av dobbeltrommene ved Valhalla (4) og Kløvertun (2). Som erstatning for disse skulle 14 nye enkeltrom etableres. 12 plasser er etablert i 2014 ved følgende sykehjem: Ternevig (2), Strai (3), Valhalla (2), Presteheia (2) og Kvaes Minne (3 ferdig i des. 14). Gjenstående 2 plasser ble foreslått løst ved å ta i bruk to serviceleiligheter ved Strømme senter som omsorgsboliger. Dette lar seg ikke gjøre uten å redusere antall sykehjemsplasser, noe som ikke er forenlig med tidligere politiske vedtak.

En vurdering av mulighetene ved sykehjemmene viser at gjenstående to rom sannsynligvis kan etableres ved Grimtunet på nyåret i 2015. Kostnadskalkylen er usikker, men erfaringstall tilsier en merutgift på inntil 3,5 mill. kr. inkl. inventar og utstyr. Det vil bli søkt Husbanken om investeringstilskudd som kan dekke inntil 55 % av kostnadene.

Det er ikke rom for den siste ombygningen på Grim innenfor de gjeldende rammer, og rådmannen vil varsle allerede nå at saken tas opp i 1. tertialrapport 2015.

5. Konklusjon

Rådmannens forslag til handlingsprogram 2015-2018, inkludert endringer i tilleggsinnstillingen, har et korrigert netto driftsresultat på 271,5 mill. kr samlet sett i perioden. Det er en forbedring på 18,4 mill. kr i forhold til rådmannens opprinnelige forslag og det avsettes totalt 116 mill. kr til sentralt disposisjonsfond i perioden.

Korrigert netto driftsresultat er svakt med tanke på usikkerheten vedrørende skatteanslaget for neste år. Budsjettet er basert på endringene i Statsbudsjettet, og rådmannen gjør oppmerksom på at det er knyttet usikkerhet til enkelte av postene på barnehagetjenesten.

Basert på denne tilleggsinnstillingen legges det opp til følgende netto driftsresultat i perioden:

I mill. kr.	2015	2016	2017	2018	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	27,6	87,7	83,6	72,6	271,5
Avsetning til energiverksfondet (prisjustering)	-14,4	-14,4	-14,4	-14,4	-57,6
Avsetning til "Pensjonsfond"	-15,5	-52,4	-26,2	-3,8	-97,8
Bruk/avsetning disposisjonsfond	2,3	-21,0	-43,0	-54,4	-116,1

*Korrigert for bruk/avsetning bundne fond

Punkt 206/14: Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018

Bilag

Vedtak PARKER, 25112014, Sak 13/14, Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018

Vedtak FORMAN, 03122014, Sak 137-14, Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbuds.docx

Forslag til avgiftssatser 2015.pdf

206-14.mp3

Dato 14. november 2014
Saksnr.: 201409872-1
Saksbehandler Raymond Solaas

Saksgang

Kristiansand Parkeringsselskapet styre KF
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

25.11.2014
03.12.2014
17.12.2014

Kristiansand Parkeringsselskap KF - Årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018

Sammendrag

Kristiansand Parkeringsselskap er et kommunalt foretak som inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er utskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre, direkte underlagt bystyret.

Forslag til årsbudsjett og handlingsprogram er stramt, hovedsakelig som følge av ingen vekst for inntektene, til tross for prisjustering i perioden. Det presenteres et saldert opplegg med knappe marginer mellom inntekter og utgifter, samt bruk av disposisjonsfond for å makte overføringene til bykassa. Dette innebærer større risiko for økonomiske tilbakeslag ved endrede forutsetninger.

Dette utløser behov for å effektivisere driftsutgiftene, samtidig som finansutgiftene dempes som følge av lavere lånegjeld og avslutning av investeringer med besparelser. Netto driftsresultat utgjør 0,7-2,9 Mill kr p.r. år i handlingsprogramperiode (6,9 Mill kr totalt) og er ikke tilstrekkelig til å finansiere overføringene til bykassa (11 Mill kr i perioden). Dette medfører at disposisjonsfondet svekkes med 4,1 Mill kr.

Parkeringsselskapets inntekter er avhengig av Kvadraturen som handels- og landsdelssenter. To nye parkeringshus skal innarbeides (Kilden og Gyldengården) og relativ høy lånegjeld skal betjenes, med den risiko dette innebærer. Økningen i antall el-biler svekker inntektene merkbart pga. avgiftsfritaket for denne type kjøretøy. Kort sagt er dette hovedutfordringen de nærmeste årene og i rulleringen av handlingsprogrammet påvirker endrede rammebetingelser muligheten for å yte overføringer til bykassa.

Både rådmannen og daglig leder legger til grunn overføringer til bykassa tilsvarende 11 Mill kr i perioden, hvilket er 4 Mill kr lavere enn vedtatt årsbudsjett og HP 2014-2017.

Overføringene nedtrappes betydelig fra 2017. I og med at hele netto driftsresultat overføres til bykassa, samt at disposisjonsfondet reduseres med 4,1 Mill kr, svekkes egenkapital og reserver og dermed muligheten til fremtidige investeringer i parkeringsanlegg.

Det foreslås investeringer i anleggsmidler tilsvarende 5,2 Mill kr i handlingsprogrammet. Investeringene finansieres dels ved lån og dels ved refusjoner og er på et minimumsnivå, da foretakets investeringsevne er bundet opp i Kilden parkeringshus.

Belegget økte merkbart frem til og med 2007. Årene 2010 og 2011 har vært preget av stagnasjon og svak tilbakegang. I 2012 og 2013 er belegget stort sett uforandret hensyntatt økningen i parkeringstilbudet (Gyldengården og Kilden).

Belegget viser at det er god tilgjengelighet og på kort sikt er dagens parkeringstilbud trolig tilfredsstillende. I et lenger perspektiv, dersom byens utvikling krever det, bør det igjen vurderes å utvide kapasiteten i form av sentralt lokaliserte parkeringsanlegg.

Dette fordi kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport og miljøpolitikken.

Det legges videre opp til en gjennomsnittlig økning av driftsinntektene på -0,3 % pr. år for årene 2015-2018. Til tross for prisjustering i perioden vil nedjustering av inntektene som følge av utviklingen i 2014, samt fremtidig inntektssvikt som følge av fortsatt økning i antall el-biler, medføre praktisk talt nullvekst i de samlede inntekter i handlingsprogramperioden. Prisjusteringen gjennomføres vanligvis to ganger i handlingsprogramperioden, dvs. hvert andre år. I dette forslaget er prisjusteringen for hele fireårsperioden innarbeidet i 2015 og 2016 i stedet for 2015 og 2017. Dette for å kunne opprettholde overføringene til bykassa med 4 Mill kr pr. år i 2015 og 2016.

I siste omgang er det en avveining mellom flere hensyn som miljø, trafiksikkerhet, tilgjengelighet, fremkommelighet, Kvadraturen som møteplass, samt handels og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken, herunder avgiftssatsene.

I løpet av året kan enkelte plasser få endret avgiftssats, innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger om trafikkavviklingen i området.

Driftsutgiftene øker gjennomsnittlig med 0,3 % pr. år, hvilket er tilnærmet nullvekst og dermed betydelig lavere enn forventet prisstigning i perioden (2,5 % pr. år). Dette skyldes bl.a. innføring av effektiviseringskrav og omstilling planlagt gjennomført i samarbeid med de ansatte og deres tillitsvalgte. I forhold til 2014 legges det opp til å redusere driftsutgiftene med 2,5 Mill kr før prisjustering innen 2018.

Fra 2014 reduseres lånegjelden gradvis i handlingsprogramperioden, da investeringsnivået holdes lavt, dvs. er lavere enn de årlige avdrag. Ved utgangen av 2018 viser beregninger at lånegjelden vil utgjøre 87,8 Mill kr, dvs. en nedgang på 13,1 Mill kr i forhold til 2014. Netto renter og avdrag øker med om lag 0,6 Mill kr i handlingsprogramperioden, da det er forutsatt moderat stigende rentenivå, samt at nye lån i all hovedsak finansierer investeringsprosjekter med relativ kort levetid (10-15 år). I handlingsprogramperioden prioriteres nedbetaling av gjeld fremfor nye parkeringsanlegg.

Reservene i form av disposisjonsfond er beregnet å utgjøre 10 Mill kr ved utgangen av 2018, dvs. utgjør 16 % av driftsinntektene. På grunn av den knappe marginen mellom inntekter og utgifter, er disposisjonsfondet lavere enn hva som tidligere har vært ansett som forsvarlig. Imidlertid er lånegjelden redusert i handlingsprogramperioden, hvilket gjør bedriften mindre følsom for stigende rentenivå. Usikkerheten på inntektssiden peker i retning av at disposisjonsfondet bør opprettholdes på et høyere nivå. Imidlertid kan dette ikke oppnås så lenge overføringene til bykassa opprettholdes som foreslått.

De inntektsanslag som er lagt til grunn, nivået på overføringer til bykassa, samt de investeringer som foreslås, medfører at det ikke er midler til disposisjon for andre tiltak de nærmeste årene.

Forslag til vedtak

Årsbudsjett 2015:

1. Budsjett for Kristiansand Parkeringsselskap KF 2015 vedtas i samsvar med daglig leders innstilling datert 14. november 2014 og endringer vedtatt av bystyret.
2. Bystyret samtykker i at det tas opp kr 695 000 i lån til investeringer. Daglig leder delegeres fullmakt til å godkjenne lånevilkårene.
3. De generelle avgiftssatsene for gateparkering, parkeringstomter og parkeringshusene, fastsettes som omtalt i saken og i vedlegget "Forslag til avgiftssatser 2015".
4. De generelle leiesatsene for plassering av containere, stillas, arbeidsbrakker, rigg mv på gategrunn fastsettes som omtalt i saken og i vedlegget "Forslag til avgiftssatser 2015".

Handlingsprogram 2015-2018:

5. Handlingsprogram for perioden 2015-2018 vedtas i samsvar med daglig leders forslag og endringer vedtatt av bystyret.
6. Handlingsprogrammets drifts- og investeringsrammer for 2015-2018 legges til grunn i planleggingen og utviklingen av foretaket.
7. De generelle avgiftssatsene vurderes i forbindelse med rulleringen av handlingsprogrammet.

Raymond Solaas
Daglig leder

Vedlegg:
Forslag til avgiftssatser 2015

Bakgrunn for saken

ÅRSBUDSJETT OG HANDLINGSPROGRAM 2015-2018 KRISTIANSAND PARKERINGSSELSKAP KF

Innledning

Kristiansand Parkeringssekskap er et kommunalt foretak, dvs. inngår i rettssubjektet Kristiansand kommune, men er atskilt fra den øvrige kommunale virksomhet med egne vedtekter og eget styre. Kristiansand kommune har derfor hånd om alle foretakets verdier og hefter for forpliktelsene. Bystyret er foretakets øverste organ.

Vedtekter og formål

Vedtektene angir foretakets formål, som kort sagt går ut på å forestå drift av avgiftsbelagt parkering, herunder drift og vedlikehold av parkeringsanlegg, samt håndheve parkeringsbestemmelsene og annen trafikkhåndheving. I tillegg håndteres klagebehandling og parkeringstillatelser for bevegelseshemmede.

Det er 27,5 stillinger i foretaket med ansvar for parkeringshåndhevingen langs 350 km veier og driften av i overkant av 4200 parkeringsplasser langs gater, på tomter og i 6 parkeringshus.

De samlede driftsinntekter utgjør ca. 64 Mill kr (2013).

Kristiansand parkeringssekskap, som en del av Kristiansand kommune, tilpasser sin virksomhet i forhold til satsningsområder og retningsmål i kommuneplanen.

Ut i fra formålet vil parkeringssekskapet arbeide for:

- At trafikksikkerhet og miljø ivaretas
- At fremkommeligheten for alle trafikantgrupper fungerer
- God tilgjengelighet til parkeringsplasser
- Gode livsvilkår for næringslivet

Vedtatte planer av betydning for virksomheten

Kommunedelsplan Kvadraturen

Planen legger opp til å dempe bilbruken, herunder begrense arbeidsreiseparkering og gateparkering, samtidig som betingelsene bedres for handelsparkering, boligparkering og offentlig parkering utenom gate.

Dette innebærer bl.a. at utbygging av parkeringshus skal prioriteres på bekostning av gateparkering. Det legges opp til å gjøre endringen gradvis.

For øvrig satses det på bedre busstilbud, samt bedre forhold for fotgjengere og syklistar på innfartsveiene, for å motvirke vekst i trafikken i Kvadraturen.

Vedtatte handlingsprogram

I tidligere års handlingsprogram er det lagt opp til parkeringsavgift på alle offentlige plasser i Kvadraturen. Avgiftsnivået for langtidsparkering skal samordnes med tur/retur billett med buss. For å regulere tilgjengeligheten benyttes progressive avgiftssatser og maksimaltid.

Det er i all hovedsak innført avgiftsparkering i hele Kvadraturen, med en dagspris minst lik bussbillett tur/retur innenfor de nærmeste sonene i det lokale rutenettet.

I vedtatt handlingsprogram 2014-2017 er Kristiansand parkeringsselskap KF forpliktet til å overføre 15 Mill kr til bykassa (løpende priser), hvilket innebærer at hele foretakets netto driftsresultat er disponert til bykassa.

ATP

Areal og transportprosjektet (ATP) er et forsøk med alternativ forvaltningsorganisering av transportsystemet for Kristiansandsregionen. Hovedhensikten med forsøket er å tilrettelegge for miljøvennlig transport. Handlingsplanen for ATP - prosjektet har tiltak vedrørende parkering, hovedsakelig i forhold til å begrense langtidsparkering og etablere innfartsparkering.

Parkerings situasjonen nå og i fremtiden – tilgjengelighet, flere el-biler og kommunen som aktør

Antall parkeringsplasser til disposisjon påvirker først og fremst trafikkavviklingen, herunder tilgjengelighet og fremkommelighet. Imidlertid kan vanskelige parkeringsforhold også virke negativt på trafikkikkerhet og miljø, samt Kvadraturen som handels – og landsdelscenter.

Beleggstatistikken viser at det er god restkapasitet i sentralt lokaliserte parkeringsanlegg, hvilket innebærer at tilgjengeligheten er bedret sammenlignet med få år tilbake. Dette skyldes i all hovedsak utvidet tilbud, kombinert med noe mindre trafikk i Kvadraturen. Restkapasiteten vil trolig på kort sikt kunne dekke opp for midlertidig parkering (300 plasser) som kan bli borte. I Gyldengården og Slottet utgjør restkapasiteten ca. 200 kjøretøy og dermed kan disse anleggene alene, kompensere for mange av de midlertidige plassene som kan bli borte. Midlertidige parkeringsplasser vil som regel bli erstattet av nye varige plasser når områdene er ferdig utbygd. Det er derfor som regel kun i byggetiden at parkeringstilbudet svekkes.

Ved å ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet er parkering et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken. For å opprettholde denne muligheten er det viktig at kommunen investerer i nye parkeringsanlegg, slik at tilveksten ikke kun kommer i form av private parkeringstilbud.

Kvadraturplanen prioriterer en gradvis utbygging av parkeringshus, på bekostning av gateparkering. Overføring av parkering fra gateplan til parkeringshus medfører økte kostnader, hvilket påvirker Parkeringssselskapets evne til å yte overføringer til bykassa.

Det er som regel tidkrevende å etablere nye parkeringsplasser i anlegg under bakken, som ledd i å styrke parkeringstilbudet i Kvadraturen. Erfaringsmessig vil et nytt parkeringshus ikke være lønnsomt de første årene. Hovedårsaken til dette er at etterspørselen og dermed også betalingsvilligheten, hittil ikke har vært tilstrekkelig til å dekke drifts- og finansutgiftene. For å oppnå høyt belegg og lønnsomhet, er god beliggenhet og kundevennlige løsninger avgjørende. I dag betyr dette en beliggenhet i nærheten av gågatenettet, kino, hotell, samlingslokaler/kongresser/flerbruksanlegg og restauranter.

Imidlertid viser dagens situasjon at det er reservekapasitet i våre anlegg, hvilket antyder at en betydelig utvidelse av parkeringstilbudet, trolig vil slite økonomisk, i det minste de første 8-10 årene. Høye investeringskostnader kan dessuten gjøre det svært krevende å få lønnsomhet også på lang sikt, dvs. i anleggets økonomiske levetid. Gyldengården og Slottet har i 2013 et maksimalt belegg på hhv. 68 og 57 % (kl. 12-15, 1-2 timer i døgnet), til tross for god beliggenhet.

Parkeringssselskapet har etter overtakelsen av p-hus Kilden, ikke muligheten til å gå inni større investeringsprosjekter som en dominerende eier de nærmeste 5-10 årene.

Gateparkeringen er populær hos publikum og derfor bør det utvises varsomhet med å nedbygge dette tilbudet for sterkt på kort sikt, da det kan skade Kvadraturen som handels- og landsdelssenter. Dette til tross for at det i et trafikkavviklings- og miljømessig perspektiv er gunstig å begrense gateparkeringen, hovedsakelig på grunn av letetraffikk.

Parkeringssselskapet er opptatt av kundevennlige løsninger som kan bidra til å opprettholde Kvadraturen som handels- og landsdelssenter. Parkeringssselskapet har 167 betalingsautomater (unntatt bomanleggene). Av disse er 75 % (125) tilrettelagt for betaling med kredittkort basert på at det kun betales for den tiden man er parkert. I Kvadraturen tilbys det betaling via kredittkort i praktisk talt alle parkeringshus og på alle parkeringstomter. For gateparkeringen er ca. 65 % av betalingsautomatene tilrettelagt for kredittkortbetaling.

Billettløs parkering ved bruk av mobiltelefon tilbys nå i alle våre anlegg unntatt parkeringshusene Slottet og Gyldengården, som har kundevennlige løsninger via bomanlegg. Billettløs parkering medfører at kunden kun betaler for den tiden man er parkert, samt at det gis melding via SMS når parkeringstiden er i ferd med å gå ut. Kunden kan da forlenge parkeringstiden, så fremt det ikke er maksimaltid på stedet. Dette gir trygghet og økt forutsigbarhet.

Det er fremdeles 62 gamle parkometre i sentrum. Billettløs parkering via mobiltelefon tilbys på alle parkometerplasser, slik at publikum har et alternativ. På sikt er målet å redusere antall parkometre til et fåtall og erstatte disse med moderne betalingsautomater, der det er hensiktsmessig.

Økningen i antall el-biler de siste årene medfører et inntektstap for alle parkeringsbedrifter som driver parkeringsvirksomhet i henhold til vegtrafikklovens bestemmelser.

Parkeringsaktører som baserer sin virksomhet på avtalelovens bestemmelser, er ikke forpliktet til å tilby avgiftsfritak for el-biler og derfor må kommunen i all hovedsak bære hele inntektstapet for denne ordningen i Kristiansand.

Basert på tellinger utført høsten 2013 og høsten 2014, anslås verdien av avgiftsfritaket for el-biler å utgjøre 1,5-2 Mill kr i 2013 og 3,5- 4 Mill kr i 2014. I gjennomsnitt var det parkert ca. 78 el-biler pr. time på kommunens avgiftsparkering i tidsrommet kl. 10-15 i 2013, mens tilsvarende måling i 2014 viste 166 el-biler i gjennomsnitt. Det er en økning på 113 %, dvs. over en fordobling. De fleste el-bilene benytter parkeringshusene Børsen, Gyldengården (før bomanlegget) og Kilden, samt gateparkeringen. Maksimaltid 3 timer begrenser langtidsparkering/arbeidsreiseparkering ved bruk av el-bil noe, men det registreres at en del førere flytter kjøretøyet for å unngå overtredelse av maksimaltiden. I og med at de fleste parkeringsanlegg har ledig kapasitet, vil avgiftsfritaket for el-biler i mindre grad skyve bort kunder som er innstilt på å betale for å parkere. Imidlertid ser vi at vi mister betalende kunder og får i stedet el-biler som har betalingsfritak.

Videre er det grunn til å anta at avgiftsfritaket for el-biler medfører et «overforbruk» av parkering for denne kundegruppen, hvilket innebærer at etterspørselen trolig ville vært lavere, dersom det måtte betales for parkering. Dette gjelder spesielt for arbeidsreiseparkering, som neppe ville ha det omfanget vi ser i dag uten avgiftsfritaket. Dette er forhold som har betydning når en vurderer det reelle inntektsbortfallet, som nok er noe lavere enn tellingen skulle tilsi.

Vanligvis benyttes en sentral parkeringsplass av 4-5 ulike kjøretøy i tidsrommet 08-17. For elektriske motorvogner er dette antallet langt lavere og i mange tilfeller nede i 1-2 kjøretøy i tidsrommet 08-17. Andre kjørende får dermed svekket tilgjengelighet i enkelte områder som igjen resulterer i økt letetraffikk, og de uheldige miljømessige sider dette har. Videre har det vært nødvendig å innføre maksimaltid i sentrale deler av Kvadraturen, der det tidligere var tilstrekkelig med progressive avgiftssatser, for å opprettholde en tilfredsstillende tilgjengelighet. Dette innebærer en mer krevende regulering enn nødvendig for andre

kjørende og dermed mindre fleksibilitet, samt økte muligheter for å misforstå. Innføring av maksimaltid har for enkelte anlegg resultert i færre kunder og dermed lavere belegg og inntekter. På den annen side ville ingen maksimaltid medført at el-bilene ble stående på samme plass svært lenge og dermed blir tilgjengeligheten svekket for publikum som har korttidsbehov. Det kan videre vurderes om maksimaltiden skal reduseres fra 3 til 2 timer, men det vil trolig være negativt for publikum i sin alminnelighet og opplevelsen av å gå med «klokka i magen» blir igjen fremtredende. Dette tilrås derfor ikke.

Hovedoversikt handlingsprogram 2015-2018

Driftsoversikt

Beløp i 1000 kr

Handlingsprogram løpende priser

	R-2013	B-2014	B-2015	B-2016	B-2017	B-2018
<u>Inntekter</u>		(justert)				
Sum driftsinntekter	63 701	64 161	61 629	63 247	62 497	63 247
<u>Utgifter</u>						
Driftsutgifter	52 541	54 757	53 061	53 824	54 606	55 459
Avskrivninger	6 229	6 292	6 444	6 444	6 444	6 444
Sum driftsutgifter	58 770	61 049	59 505	60 268	61 050	61 903
Brutto driftsresultat	4 931	3 112	2 124	2 979	1 447	1 344
<u>Finansinntekter og utgifter</u>						
Renteinntekter	715	647	500	400	350	300
Sum finansinntekter	715	647	500	400	350	300
Renteutgifter og låneomkostn.	3 056	3 283	2 963	3 081	3 201	3 316
Avdrag på lån	3 530	3 872	3 872	3 882	3 954	4 036
Sum finansutgifter	6 586	7 155	6 835	6 963	7 155	7 352
Resultat finans	-5 871	-6 508	-6 335	-6 563	-6 805	-7 052
Motpost avskrivninger	6 229	6 292	6 444	6 444	6 444	6 444
Netto driftsresultat	5 289	2 896	2 233	2 860	1 086	736
i % av driftsinntektene	8,3 %	4,5 %	3,6 %	4,5 %	1,7 %	1,2 %

Netto driftsresultat i handlingsprogramperioden varierer mellom 0,7 og 2,9 Mill kr, hvilket er vesentlig lavere enn tidligere år, samt i forhold til vedtatt årsbudsjett og HP 2014-2017. Dette skyldes i all hovedsak at det er registrert inntektssvikt i 2014, som på årsbasis anslås å utgjøre 3,6 Mill kr for avgiftsparkeringen. Inntektssvikten skyldes trolig helårsvirkningen av kortere avgiftstid for gateparkeringen, stigende antall el-biler, mer kundevennlige betalingsløsninger, samt økt bruk av maksimaltid som kundene oppfatter som mindre fleksibelt enn kun progressive avgiftssatser. Det er økningen i antall el-biler med betalingsfritak og kortere avgiftstid, som har størst innvirkning på inntektene.

Prisjusteringen gjennomføres vanligvis to ganger i handlingsprogramperioden, dvs. hvert andre år. I dette forslaget er prisjusteringen for hele fireårsperioden innarbeidet i 2015 og 2016 i stedet for 2015 og 2017. Dette for å kunne opprettholdeoverføringene til bykassa med 4 Mill kr pr. år i 2015 og 2016.

Kilden parkeringshus reduserer netto driftsresultat med om lag 3,1 Mill kr i 2014 og 12,3 Mill kr i handlingsprogramperioden. Overføringer til bykassa legger beslag på hele netto driftsresultat i perioden. Netto renter og avdrag (netto finans) øker fra 6,5 Mill kr i 2014 til 7,1 Mill kr i 2018, dvs. med om lag 0,6 Mill kr, til tross for at lånegjelden reduseres i handlingsprogramperioden. Økningen skyldes lånefinansiering av nye investeringsprosjekter med kort levetid (parkeringsteknisk utstyr, maskiner mv.), samt moderat stigende rentenivå og lavere bankinnskudd.

Det legges videre opp til en gjennomsnittlig økning av driftsinntektene på -0,3 % pr. år for årene 2015-2018. Til tross for prisjustering i perioden vil nedjustering av inntektene som følge av utviklingen i 2014, samt fremtidig inntektssvikt som følge av fortsatt økning i antall el-biler, medføre praktisk talt nullvekst i de samlede inntekter i handlingsprogramperioden.

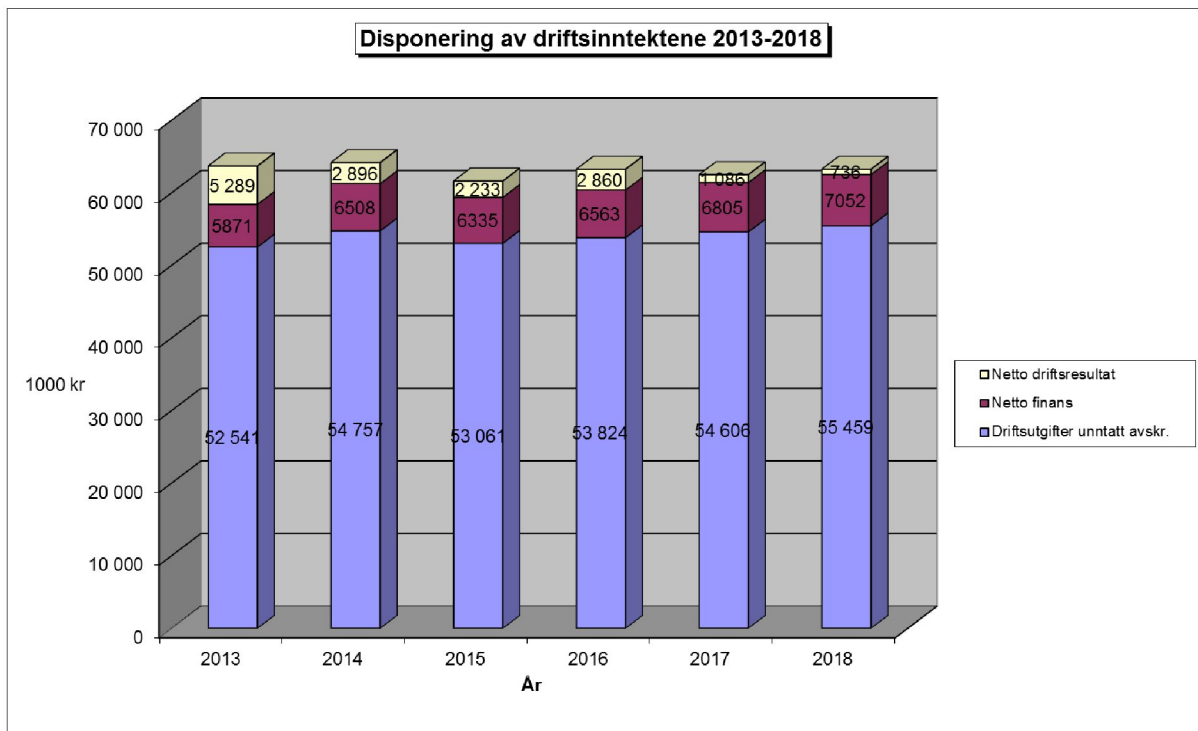
Driftsutgiftene øker gjennomsnittlig med 0,3 % pr. år, hvilket er tilnærmet nullvekst og dermed betydelig lavere enn forventet prisstigning i perioden (2,5 % pr. år). Dette skyldes bl.a. innføring av effektiviseringskrav og omstilling planlagt gjennomført i samarbeid med de ansatte og deres tillitsvalgte. Denne prosessen omtales under driftsutgifter.

Disponering av netto driftsresultat

Beløp i 1000 kr

	R-2013	B-2014	B-2015	B-2016	B-2017	B-2018
Netto driftsresultat	5 289	2 896	2 233	2 860	1 086	736
Brukt slik:						
Bruk av tidl.års overskudd	3 412	778	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	1 104	1 767	1 140	414	764
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	3 412	1 882	1 767	1 140	414	764
Overført til investeringer	11	0	0	0	0	0
Tilskudd bykassa	4 500	4 000	4 000	4 000	1 500	1 500
Avsatt disposisjonsfond	3 412	778	0	0	0	0
Sum avsetninger mv.	7 923	4 778	4 000	4 000	1 500	1 500
Overskudd/underskudd	778	0	0	0	0	0

Netto driftsresultat er i handlingsprogramperioden disponert til bykassa i form av overføringer. I handlingsprogrammet salderes driften det enkelte år med bruk - og avsetning til disposisjonsfondet.

Netto driftsresultat og reserver

Netto driftsresultat viser hva som er til disposisjon av driftsinntektene, etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er trukket i fra. Netto driftsresultat utgjør 0,7-2,9 Mill kr pr. år i handlingsprogramperioden, hvilket er svært knappe marginer og lavere enn tidligere år. Risikoen for underskudd ved endrede økonomiske forhold er dermed økt og det anbefales at reservene i form av disposisjonsfond ikke reduseres ytterligere. Dette fordi budsjett og regnskapsbestemmelsene for kommunale foretak, pålegger bykassa å dekke inn eventuelle underskudd i foretaket, når dette ikke kan gjøres over det påfølgende års budsjett.

I handlingsprogramperioden er det lagt opp til å benytte 4,1 Mill kr av disposisjonsfondet for å opprettholde de årlige overføringene til bykassa. I tillegg kommer bruk av disposisjonsfondet til investeringer tilsvarende 0,3 Mill kr i perioden. Ved utgangen av 2018 anslås disposisjonsfondet å utgjøre om lag 10 Mill kr, dvs. en reduksjon på 4,4 Mill kr i forhold til 2014. Disposisjonsfondet utgjør da ca. 16 % av driftsinntektene.

På grunn av den knappe marginen mellom inntekter og utgifter er disposisjonsfondet lavere enn hva som tidligere har vært ansett som forsvarlig. Imidlertid legges det opp til å redusere lånegjelden med 13,1 Mill kr (87,8 Mill kr i 2018) i handlingsprogramperioden, hvilket gjør bedriften mindre følsom for stigende rentenivå. Usikkerheten på inntektssiden peker i retning av at disposisjonsfondet bør opprettholdes på et høyere nivå. Imidlertid kan dette ikke oppnås så lenge overføringene til bykassa opprettholdes som foreslått.

Drifts- inntekter og utgifter

Regulering og driftsinntekter

Inntektsutviklingen									
Løpende priser					Handlingsprogrammet				
Beløp i 1000 kr	R-2010	R-2011	R-2012	R-2013	B-2014	B-2015	B-2016	B-2017	B-2018
					(justert)				
Inntekter									
Gebyrer	5 447	5 233	4 702	5 224	5 100	5 600	5 600	5 600	5 600
Tilleggsavgift	2 970	3 165	2 804	2 398	2 800	2 500	2 500	2 500	2 500
Salgsinntekter	41 804	43 834	51 820	54 749	55 866	53 164	54 782	54 032	54 782
Tilskudd og ref.	3 417	1 122	714	1 330	395	365	365	365	365
Sum inntekter	53 638	53 354	60 040	63 701	64 161	61 629	63 247	62 497	63 247
Økning/ reduksjon	-2,6 %	-0,5 %	12,5 %	6,1 %	0,7 %	-3,9 %	2,6 %	-1,2 %	1,2 %
HP 2014-2017									
Sum inntekter					64 161	67 234	67 234	70 476	
Differanse					0	-5 605	-3 987	-7 979	

Inntektsutviklingen var god frem til og med 2009. I 2010 og 2011 er det registrert nedgang i inntektene med hhv. 2,6 og 0,5 %.

I 2012 ble det økning av inntektene som følge av utvidelse av parkeringstilbudet (Gyldengården, Kilden og sykehusområdet) og i 2013 skyldes inntektsøkningen prisjustering og full års effekt av nye tiltak.

Når det gjelder belegget viser årene 2004-2007 stigende belegg, etterfulgt av stagnasjon og svak tilbakegang i 2010 og 2011. I 2012 og 2013 var belegget i all hovedsak uforandret hensyntatt utvidelse av kapasiteten

I vedtatt årsbudsjett og handlingsprogram 2014-2017 er det lagt opp til å øke avgiftssatsene hvert andre år, som ledd i en ordinær prisjustering for å ivareta hensynet til en god trafikkavvikling. En videreføring av dette innebærer prisjustering i 2015 og 2017 hvor inntektsveksten utgjør ca. 5 %. I forslag til årsbudsjett og HP 2015-2018 foreslås det prisjustering i 2015 og 2016 og ingen prisjustering resten av perioden. Dette for å makte overføringene til bykassa.

I forslag til årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018, er inntektsnivået basert på utviklingen de siste årene justert for inntektssvikten som er registrert i 2014. Inntektene er derfor redusert med 3,6 Mill kr før prisjustering i 2015, sammenliknet med årsbudsjett 2014. Årsaken til sviktende inntekter er omtalt tidligere. I tillegg er det lagt inn svikt i inntektene pga. økningen i antall el-biler med 1 Mill kr i 2015, 1 Mill kr i 2016 og 0,75 Mill kr i 2017. Etter 2017 er det uavklart i forhold til avgiftsfritaket for El-biler og det er derfor lagt opp til en forsiktig inntektsøkning på 0,75 Mill kr i 2018.

Prisjusteringen utgjør ca. 5 % i 2015 og 2016 og innebærer som hovedregel en økning i timesatsene med kr 1,-. For enkelte anlegg foreslås det en økning på kr 2,- pr. time hvor satsene av trafikale hensyn anses å være for lave.

Avgiftstid og timepris September 2014	Kristiansand	Drammen	Tromsø	Sandnes	Fredrikstad
Avgiftstid gateparkering man-fre	08-17	08-18	08-17	09-19	08.00-18
Avgiftstid gateparkering lørdag	08-13	09-16	08-15	09-15	09.00-15
Pr.time gate progressive- indre sone	21-26-33	24-27-30	22-22-42-52-62	15-20-30	21-23-25-27
Pr.time parkeringstomt	22 - Nybyen	19-Tinghuset	25 - HT plassen	15	18,-
Pr.time parkeringshus	18- Slottet	24- Blics gate	22 - Fjellet	15	18,-
Bosone privat pr. mnd	170,-	250,-	509,-		92,-
Bosone næring pr. mnd	360,-	700,-	893,-		117,-
I tillegg forekommer makspris for dagparkering og døgnparkering.					

Kristiansand har avgiftssatser på linje med andre sammenlignbare byer og kortest avgiftstid for gateparkeringen. Fredrikstad og Kristiansand har de laveste satsene for bosoneparkering. Det legges til grunn et nøkternt inntektsanslag i handlingsprogrammet, fordi det er knyttet usikkerhet til trafikktutviklingen i Kvadraturen i sin alminnelighet, som følge av økt konkurranse fra omkringliggende handelsområder og langtidseffekten av nye bompengesatser. Dessuten er økningen i antall el-biler en ny og vesentlig usikkerhetsfaktor når det gjelder inntektssiden.

Det er vanskeligere å oppnå en god kapasitetsutnyttelse av våre parkeringsanlegg og ordninger. Dette gjelder også parkeringsanlegg med god lokalisering.

Det legges opp til å videreføre høyere avgiftssatser på gateplan sammenlignet med nivået i parkeringshusene, som ledd i å oppfylle intensjonen om å vri parkering fra gateplan til parkeringshus.

Praktisk talt nullvekst for de samlede inntekter medfører at det blir utfordrende å opprettholde aktivitetsnivået. Dette utløser behov for tilpasninger av driftsutgiftene som omtales i neste avsnitt.

Risikoen på inntektssiden er først og fremst knyttet til utviklingen av trafikk til Kvadraturen, samt utviklingen i antall el-biler. Det er ikke gitt at besøkstallene utvikler seg som forventet og inntektene fra Kilden parkeringshus er uløselig knyttet til besøket i teater - og konserthuset, da lokaliseringen er utenfor Kvadraturen. Dersom betalingsfritaket for el-biler oppheves i handlingsprogramperioden vil det kunne gi betydelige merinntekter- trolig minst 3 Mill kr pr. år.

De samlede inntekter i perioden dempes som følge av ingen prisjustering/vekst for illeggelser for overtredelse av bestemmelsene om stans og parkering. Disse satsene har vært uforandret siden 1994 og fastsettes av samferdselsdepartementet i henhold til vegtrafikklovgivningen, mens avgiftsparkeringen fastsettes av kommunen. Satsene er under revidering i forbindelse med ny parkeringsforskrift som har vært på høring tidligere i år. Dersom ny parkeringsforskrift vedtas antas det å utløse merinntekter på om lag 3 Mill kr pr. år. Denne effekten er ikke innarbeidet i forslag til årsbudsjett og HP 2015-2018, da det er usikkert når ny forskrift vil bli vedtatt iverksatt. Imidlertid kan det her ligge en opp-side i budsjettet. Gebyr og tilleggsavgifter utstedes som følge av overtredelser av bestemmelsene om stans og parkering, dvs. har et straffelignende preg, hvilket tilsier en varsom budsjettering.

Det er en avveining mellom flere hensyn som trafikksikkerhet, trafikkavvikling (tilgjengelighet og fremkommelighet), miljøet, Kvadraturen som møteplass, samt handels- og landsdelssenter, som påvirker den generelle parkeringspolitikken og dermed også avgiftssatsene. Som tidligere år legges det opp til at enkelte plasser kan få endret avgiftssats innenfor gjeldende maksimalsatser, som følge av nye vurderinger i forhold til hva som er riktig avgiftssats i området. I slike vurderinger legges det stor vekt på trafikkavviklingsperspektivet.

I Kvadraturen og den umiddelbare nærhet (Odderøya mv.) antas det å være minst 5.000 parkeringsplasser som håndteres av profesjonelle aktører, til disposisjon for allmennheten mot betaling. Av disse har parkeringsselskapet hånd om ca. 65 %. I prissettingen legger parkeringsselskapet vekt på trafikkavvikling (tilgjengelighet og fremkommelighet) og miljø, mens konkurrentene i større grad har maksimal fortjeneste som mål. Dette gjør at det forekommer forskjeller i pris, men beliggenhet er likevel den utslagsgivende faktor i forhold til prising. Til sammen antas det å være ca. 9-10.000 parkeringsplasser i Kvadraturen og den umiddelbare nærhet. Dette innebærer at de fleste plassene eies av private, i form av bakgårder og lukkede parkeringskjellere. Bygging av nye parkeringshus medfører ikke en tilsvarende økning av parkeringstilbudet, da det foregår en omfordeling fra gateparkering til parkeringshus.

Sentrale parkeringsanlegg (parkeringshus og tomter) tilrettelagt for korttidsparkering har i 2013 et maksimalt (kun kort tid i løpet av døgnet) belegg kl. 12-15 på 24-80 % med et gjennomsnitt på om lag 59 %. Gateparkeringen i sentrale deler av Kvadraturen har et belegg på ca. 65 % på dagtid (kl. 12-15) - og 77 % på kveldstid. Det er restkapasiteten i de fleste parkeringsanlegg og ordninger og samlet sett er tilgjengeligheten god. Tilgjengeligheten er merkbart bedre enn få år tilbake, pga. noe mindre trafikk og utvidet parkeringstilbud.

Etterspørselen etter parkeringsplasser i Kvadraturen er også avhengig av omfanget av "gratisplasser" i den umiddelbare nærhet. Presset på områdene i nærheten av Kvadraturen er økende og for å ivareta trafikkavviklingen, kan det være nødvendig å vurdere utvidelse av bosoneparkering, parkering forbudt soner og ordinær avgiftsparkering. Foruten Kvadraturen er det opprettet bosoneparkering på Grim og ved Gimlevang. Dette innebærer at Parkeringsselskapet må ha økt fokus på områder utenfor Kvadraturen.

Drifts- og finansutgifter

Driftsutgiftene øker gjennomsnittlig med 0,3 % pr. år, hvilket er praktisk talt nullvekst og dermed betydelig lavere enn forventet prisstigning i perioden (2,5 % pr. år). Dette skyldes at det er innarbeidet kostnadskutt og effektiviseringskrav for å møte svikten i inntekter. I samarbeid med de ansatte og deres tillitsvalgte, legges det opp til å utarbeide effektiviseringstiltak og smarte løsninger, med sikte på å redusere driftsutgiftene, samtidig som service og tilbud til publikum søkes opprettholdt.

Aktuelle tiltak er forenklinger av administrative rutiner, bedre utnyttelse av parkeringsteknisk utstyr og transportmidler, energisparetiltak, rutiner i forbindelse med kontroll- og håndheving, samt vurdere bemanningen i forbindelse med naturlig avgang. I løpet av høsten 2014 legges det opp til at to vikarer slutter, samt at ved naturlig avgang skal det drøftes med de tillitsvalgte med sikte på at stillinger kan være vakante. En bil vil bli solgt i løpet av høsten 2014 for å spare driftsutgifter. Effekten av dette innarbeides i årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018. I løpet av handlingsprogramperioden legges det opp til å redusere driftsutgiftene med 2,5 Mill kr før prisjustering som følge av effektivisering og omstilling.

I årsbudsjett 2015 er driftsutgiftene redusert med 3,1 % sammenliknet med 2014, hvilket utgjør 1,7 Mill kr, herav utgjør effektivisering og omstilling 0,9 Mill kr.

Utgiftene til avtalefestet pensjon (AFP 62-67 år) utgjør i 2015 om lag 1,7 Mill kr og er avtalt mellom partene i arbeidslivet, innenfor flere tariffområder i både privat - og offentlig sektor. Ordningen er ikke fondsbasert, dvs. at hver enkelt virksomhet får utgiftene etter hvert som de påløper, når ansatte benytter muligheten for tidlig pensjon. Alderssammensetningen i

bedriften tilsier at AFP vil kunne utgjøre en vesentlig utgift de nærmeste årene. Imidlertid åpner dette også for naturlig avgang.

En viktig del av Parkeringsselskapets virksomhet er parkeringshåndhevingen, som krever tilstrekkelig og kompetent bemanning for å fungere tilfredsstillende. Parkeringshåndhevingen bidrar til å bedre trafikksikkerhet og miljø og avgiftsparkeringen er avhengig av regelmessig og synlig håndheving, for å opprettholde publikums betalingsvilje.

Parkeringsselskapet er opptatt av å drive effektivt, herunder å benytte ny teknologi for å yte god service til befolkningen. Satsningen på kundevennlige betalingsløsninger hvor det kun betales for den tiden man er parkert (kredittkort eller mobiltelefonbetaling), er et uttrykk for det, selv om det i en overgangsfase kan gi lavere inntekter, fordi publikum har en tendens til å «overbetale» når det kun tilbys forskuddsbetaling med mynt. I utkast til ny parkeringsforskrift er kundevennlige betalingsløsninger et krav, hvilket Parkeringsselskapet i all hovedsak oppfyller med dagens løsninger.

Imidlertid medfører økt valgfrihet for publikum at parkeringskontrollen må håndtere flere ordninger og dermed blir kontrollen mer krevende. Selv om ny teknologi bidrar til å forenkle hverdagen, må flere ordninger kontrolleres parallelt (mynt, kredittkort, mobiltelefonbetaling) og publikums rettssikkerhet skal ivaretas på en god måte i alle ordninger. Gjeninnføring av maksimaltid i sentrale deler av Kvadraturen, gjør også parkeringskontrollen mer omfattende. Dette er momenter som er viktig å ha med seg når fremtidig bemanning skal vurderes.

Overføring av parkering fra gater og plasser til parkeringshus, medfører økte utgifter i form av driftsutgifter (bemanning, vedlikehold, strømforbruk, overvåkning mv.) og finansutgifter. Denne utviklingen vil prege Parkeringsselskapet de nærmeste årene.

Renteutgiftene i handlingsprogrammet er basert på en flytende rente på 2,25-2,6 % (2015), 2,75-3,1 % (2016) og 3,25-3,6 % (2017 og 2018). Omtrent halvdel av parkeringsselskapets langsiktige gjeld er fastrente lån med 3-4 års gjenværende gjennomsnittlig løpetid til ny renteregulering og en rentesats på 3,9 %, hvilket er noe høyere enn dagens flytende rente. På den annen side gir fastrentelån en tilfredsstillende sikring i forhold til et eventuelt fremtidig høyere rentenivå. Snittrenten utgjør f.t. ca. 3,1 %. Lånene har en gjennomsnittlig nedbetalingstid på ca. 32 år, hvilket i all hovedsak tilsvarer gjennomsnittlig gjenværende økonomisk levetid for anleggsmidlene.

I forbindelse med gjennomgang av investeringene legges det opp til å avslutte en rekke eldre prosjekter, hvor besparelser og endret finansiering medfører at fremtidige låneopptak kan reduseres med 2,1 Mill kr. Dette følges opp i forbindelse med 2 tertialrapport 2014 og er innarbeidet i rulleringen av årsbudsjett og HP 2015-2018, i form av lavere rente- og avdragsutgifter tilsvarende 0,2 Mill kr pr. år.

Overføringer til bykassa

Som nevnt tidligere forutsettes det at parkeringsselskapet yter betydelige beløp som overføring til bykassa. I vedtatt handlingsprogram 2014-18 utgjør dette 15 Mill kr i løpende priser.

I forbindelse med rulleringen av årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018 fremheves følgende forhold som er av betydning når overføringsnivået skal fastsettes:

- Inntektssvikt i 2014 anslås å utgjøre 3,6 Mill kr for avgiftsparkeringen. Inntektsnivået i 2015 er nedjustert tilsvarende. Dette påvirker også de øvrige årene i handlingsprogrammet.

- Økningen i antall el-biler reduserer inntektene med ytterligere 0,75- 1 Mill kr pr. år i perioden 2015-2017.

Alt i alt svekker endrede rammebetingelser muligheten til å yte overføringer til bykassa og det foreslås derfor å nedjustere overføringene fra 4 Mill kr i 2015 og 2016 til 1,5 Mill kr pr. år fra 2017. Sammenlignet med vedtatt HP 2014-2017 er overføringene nedjustert fra 15 til 11 Mill kr i handlingsprogramperioden, dvs. med 4 Mill kr.

Løpende priser	2014	2015	2016	2017	2018	Sum
Beløp i 1000 kr						
Forslag HP 2015-2018		4 000	4 000	1 500	1 500	11 000
Vedtatt HP 2014-2017 og justert B-2013	4 000	4 000	4 000	3 000		15 000
Differanse						-4 000

I forhold til netto driftsresultat er det ikke dekning for overføringene til bykassa og derfor foreslås det å benytte 4,1 Mill kr av disposisjonsfondet til å saldere driften. Overføringsnivået er opprettholdt i 2015 og 2016 for at bykassa skal få tid til å tilpasse driften et lavere overføringsnivå, men det går på bekostning av Parkeringsselskapets resultat, reserver og fremtidige investeringer i parkeringsanlegg.

Forslag til overføringer er avtalt med rådmannen som legger til grunn samme overføringsnivå i bykassens årsbudsjett og handlingsprogram 2015-2018.

Overføringer til bykassa vil måtte avpasses i forhold til fremtidig investeringsnivå og lønnsomheten av disse, trafikkutviklingen i Kvadraturen, utviklingen i antall el-biler, samt eventuelle restriksjoner som måtte bli innført for biltrafikken.

Fra 1989 til 2014 er det i løpende priser overført 184,7 Mill kr til bykassa. Det er betydelige beløp som her er kommet gode formål til nytte. Omregnet til parkeringsplasser i parkeringshus utgjør det trolig mer enn 1100 p-plasser (torvene to ganger?). I tillegg er det betalt leie av gategrunn tilsvarende f.t. 5 Mill kr pr. år.

Investeringer

Beløp i 1000 kr	R-2013	B-2014	B-2015	B-2016	B-2017	B-2018
Utgifter						
Brutto investeringer	3 450	2 414	1 200	1 200	1 400	1 400
Aksjer/andeler	90	100	100	100	100	100
Avsetning til bundet inv.fond	0	989	0	0	0	0
Dekning manglende låneoppt.	0		0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	3 540	3 503	1 300	1 300	1 500	1 500
Finansiering						
Bruk av lån	1 812	664	695	695	895	895
Salg, tilskudd og refusjoner	573	1 710	505	505	505	505
Bidrag fra årets drift	11	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 076	100	0	100	100	100
Bruk av investeringsfond	68	0	100	0	0	0
Bruk av bundet investeringsfond	0	1 029	0	0	0	0
Sum finansiering	3 540	3 503	1 300	1 300	1 500	1 500

Disposisjonsfond	15 562	14 358	12 591	11 351	10 837	9 973
Bundet investeringsfond	40	0	0	0	0	0
Investeringsfond	106	106	6	6	6	6
Lånegjeld	104 766	100 894	97 222	94 035	90 976	87 835
Disp.fond i % av driftsinntekter	24,4 %	22,4 %	20,4 %	17,9 %	17,3 %	15,8 %

I handlingsprogramperioden foreslås det investeringer tilsvarende 5,6 Mill kr, herunder utgjør parkeringsteknisk utstyr og anlegg 5,2 Mill kr. Aksjer/andeler på til sammen 0,4 Mill kr er egenkapitalinnskudd i Kristiansand kommunale pensjonskasse.

Som følge av stram økonomi er det ikke innarbeidet større investeringsprosjekter i handlingsprogramperioden. Foreløpig er Parkeringsselskapets investeringsevne bundet opp i parkeringshuset Kilden, hvor de årlige resultater svekker driften med 12,3 Mill kr i handlingsprogramperioden. I handlingsprogramperioden prioriteres nedbetaling av gjeld fremfor nye parkeringsanlegg.

Investeringer for øvrig rulleres som forutsatt i vedtatt handlingsprogram. Investeringene finansieres av lån og merverdiavgiftsrefusjon, da netto driftsresultat er disponert til bykassa.

Fordeling av investeringer p.r. prosjekt:

(unntatt egenkapitalinnskudd til pensjonskassa)

Beløp i 1000 kr

Prosjekt	Tekst	Tidl. bev.	2015	2016	2017	2018	Sum 2015-18
1905810	Investeringer: Nyanlegg	Løpende	200	200	400	400	1 200
1905825	Betalingsautomater	6 000	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
							0
							0
	Sum	6 000	1 200	1 200	1 400	1 400	5 200
	Finansiering:						
1999600	Bruk av lån	4 485	695	695	895	895	3 180
1905825	Mva justering	1 515	505	505	505	505	2 020
							0
	Sum	6 000	1 200	1 200	1 400	1 400	5 200

Investeringer i nye betalingsautomater utgjør stort sett innføring av kundevennlige betalingsløsninger, samt utskiftning av eldre parkometre.

Betaling med kredittkort tilbys praktisk talt i alle parkeringshus og på parkeringstomtene. For gateparkeringen er ca. 65 % av betalingsautomatene tilrettelagt for betaling med kredittkort. Denne andelen er stigende i takt med fornyelsen av betalingsautomatene på gateplan.

Supplert med billettløs parkering via mobiltelefon, er det alltid 2-3 alternative betalingsløsninger for publikum. Både billettløs parkering og kredittkort betaling er basert på at det kun betales for den tiden man er parkert.

Lånegjeld og finansutgifter

I og med at de fremtidige resultater i handlingsprogramperioden stort sett er disponert til bykassa, må nye investeringer for en stor del lånefinansieres.

Lånegjeld og finansutgifter	Handlingsprogrammet						
	beløp i 1000 kr	R-2013	B-2014	2015	2016	2017	2018
Lånegjeld		104 766	100 894	97 222	94 035	90 976	87 835
Renter og avdrag		6 586	7 155	6 835	6 963	7 155	7 352

Lånegjelden anslås å utgjøre 100,9 Mill kr ved utgangen av 2014. Dette er en nedgang på om lag 3,9 Mill kr i forhold til 2013. Det legges opp til å reduseres lånegjelden gradvis i handlingsprogramperioden, da investeringsnivået holdes lavt, dvs. er lavere enn de årlige avdrag. Det er et mål å redusere lånegjelden til et nivå tilsvarende ett års samlede driftsinntekter, dvs. med ca. 35 Mill kr de nærmeste 5-10 år. I løpet av handlingsprogramperioden legges det opp til å redusere lånegjelden med 13,1 Mill kr. Dette for å gjøre Parkeringsselskapet mindre sårbar overfor fremtidig rentenivå. Rente- og avdragsutgifter øker med om lag 0,2 Mill kr i handlingsprogramperioden, da det er forutsatt moderat stigende rentenivå, samt at nye lån i all hovedsak finansierer investeringsprosjekter med relativ kort levetid (10-15 år). I kommunal sammenheng kan ikke avdragstiden overstige

den økonomiske levetiden. Parkeringssselskapets tålegrense for lånegjeld utgjør trolig ca. 110 Mill kr ved en rente på ca. 5 % og rimelig lønnsomme investeringsprosjekter med sentral lokalisering. Dette forutsetter imidlertid at overføringer til bykassa tilpasses økte finansutgifter.

Parkeringsplasser til disposisjon

Kommunens tilbud av sentrale parkeringsplasser						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kantsteinparkering						
Kvadraturen	1099	1099	1027	1027	976	976
Utenfor Kvadraturen			99	99	116	116
MC-plasser med avgift	0	0	0	0	0	0
Sum	1099	1099	1126	1126	1092	1092
Parke ringstomter						
Trekanten	27	27	27	27	27	27
Kai 2	63	63	65	65	65	65
Vestre Kiosk	31	31	31	31	31	31
Handelens Hus	18	18	18	18	18	18
Shelltomta	17	17	17	63	63	
Nybyen	100	115	111	111	111	111
Marinetomta	126	0	0	0	0	0
Setesdalsv.	37	37	69	37	37	37
Fiskebrygga	43	43	37	37	37	37
Odderøya	92	92	119	119	119	119
Gartnerløkka	4	4	4	4	4	4
KMV	38	38	36	36	36	36
Lund Torv	38	38	38	38	38	38
Bryggeriplassen	64	64	75	75	75	75
NSB plassen	201	201	201	201	201	201
Caledonien	37	37	37	37	37	37
Bystranda	180	0	0	0	0	0
Festningsgt. 40	6	6	6	6	6	16
Norges Bank				16	16	16
Tangen 11-13					90	90
NSB	37	37	37	37	37	37
Eventyrgården						35
Tangen 3	8	8	8	8	8	8
Sum	1167	876	936	966	1056	1038
Parke ringshus						
Børsen	60	60	60	60	60	60
Slottet	400	400	400	400	400	400
P-sentret/Gyldengården	0	0	310	310	310	310
Kilden			400	400	400	400
P-hus Elvegt.	247	247	247	247	247	247
Kongens senter	36	36	36	36	36	36
Sum	743	743	1453	1453	1453	1453
Sum Kvadraturen og omegn	3009	2718	3515	3545	3601	3583
MC plasser uten avgift- maks. antall		99	99	99	99	99
Forflytningshemmede	102	102	97	120	120	120
Sykehusområdet (offentlig skiltet)				604	604	604
Totalt- avgiftparkering	3009	2718	3515	4149	4205	4187

Den ovenstående oversikt omfatter ikke rene bosoneplasser (505 plasser), da disse er reservert beboerne og næringsdrivende i Kvadraturen. I 2011 er det tilført 310 parkeringsplasser under bakken i Gyldengården, hvilket er en økning på 84 sammenlignet med situasjonen før byggingen av Gyldengården (P-senteret og Meieritomta). Dessuten har kommunen fått hånd om parkeringshuset Kilden med 400 plasser. Det meste av veksten på 797 plasser (29 %) fra 2010 til 2011, skyldes Gyldengården (310) og Kilden (400). I 2012 er sykehusområdet medtatt i oversikten for første gang. Økningen i 2013 skyldes parkeringstomten Tangen 11-13, mens gateparkeringen har en netto tilbakegang på 3 % (34) fra 2012 til 2013. Det har vært en omfordeling av gateparingsplasser de siste årene, hvor det er registrert tilbakegang i citydelen av Kvadraturen og økning i Kvadraturens randsone.

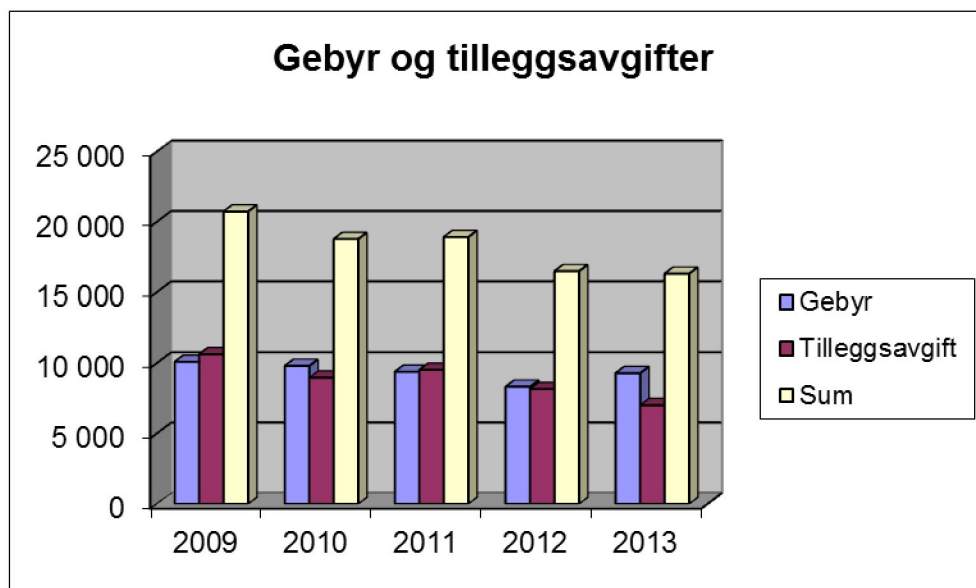
Antall gebyrer og tilleggsavgifter

Myndighetsutøvelse, i form av håndheving av stanse- og parkeringsbestemmelsene i vegtrafikkloven med tilhørende forskrifter (offentlige skilt), er i dag en oppgave som kun kan utføres av kommunen. Oppgaven er i utgangspunktet en politioppgave, men kan delegeres kommunene etter søknad.

Som det fremgår av vedlagte figur har antall gebyr og tilleggsavgifter stabilisert seg på rundt 16-17.000 stk. Antall ileggelser (gebyr og tilleggsavgifter) viser tilbakegang sammenlignet med 4-5 år tilbake, trolig som følge av noe mindre trafikk i Kvadraturen. Dessuten medfører nye betalingsordninger, herunder betaling av faktisk parkeringstid via kredittkort og mobiltelefonløsninger, at antall tilleggsavgifter reduseres.

Imidlertid er det viktig å ha en tilfredsstillende håndhevingskapasitet av hensyn til allmenn preventive hensyn og publikums lojalitet i forhold til avgiftsparkeringen. Gebyr og tilleggsavgifter (manglende betaling) utgjør hhv. Kr 500,- og kr 300,-. Satsene fastsettes av Samferdselsdepartementet, da parkeringsselskapet driver offentlig parkeringshåndheving i henhold til bestemmelsene i vegtrafikkloven. Satsene har ikke vært endret siden 1994.

Tilsvarende satser (kontrollavgift) for private parkeringsordninger utgjør stort sett 6-800 kr, dvs. mer enn en fordobling sammenliknet med offentlig parkeringsordning (tilleggsavgiften).

I budsjetteringen er det utvist varsomhet med hensyn til å anslå antall gebyr og tilleggsavgifter, da dette er sanksjoner som har straffeliknende preg. I rulleringen av årsbudsjett og handlingsprogram er det lagt til grunn ca. 16.000 ileggelser (gebyr og tilleggsavgift), hvilket er i samsvar med utviklingen det siste året. I tillegg kommer forhøyelser på grunn av for sen betaling. Sammensetningen mellom gebyr og tilleggsavgifter varierer,

men de siste årene er det utstedt flest gebyrer. Ny parkeringsforskrift kan endre vilkårene, herunder legges det opp til økte satser for gebyr og kontrollsanksjon/tilleggsavgift, jf. tidligere omtale.

Retnings- og periodemål

Satsningsområder og retningsmål

Kristiansand parkeringsselskap, som en del av Kristiansand kommune, tilpasser sin virksomhet i forhold til satsningsområder og retningsmål i kommuneplanen. Foruten satsningsmålet ”vi tror på muligheter” har kommuneplanen følgende tre satsningsområder:

- Byen som drivkraft.
- Byen det er godt å leve i.
- Klimabyen

Periodemål Kristiansand parkeringsselskap KF:

Nr	Periodemål	2015 – 2018
1	Søke å opprettholde et sykefravær som er:	<6 %
2	Utskiftning av betalingsautomater og parkometre, herunder innføring av kundevennlige betalingsløsninger, samt oppgradering til nye krav for betaling med kredittkort.	Investering: Bevilget tidligere år: Kr 6 000 000 2015-2018: Kr 1 000 000 pr. år.
3	Effektivisere driften i en prosess sammen med de ansatte. Til sammen legges det opp til å redusere driftsutgiftene med kr. 2 542 000 i forhold til 2014.	Besparelse: 2015 kr 942.000 2016 kr 550.000 2017 kr 550.000 2018 kr 500.000
4	Informere om parkeringstilbudet i Kvadraturen.	Annonsekampanje/profilering 2015: kr 300.000 (drift)
5	Videreføre ladestasjoner for el-biler med betalingsordning:	Investering 2014: Kr 346.000 Prøvedrift i 2015
6	Oppgradering av p-hus Slottet – sprinkleranlegg og lysstyring	Bevilget tidligere: kr 2 537 751 Under utførelse- 2015: Slutføres.
7	Beskyttelse av p-hus Elvegata mot korrosjon	Bevilget tidligere: Kr 1 119 000 Under utførelse.

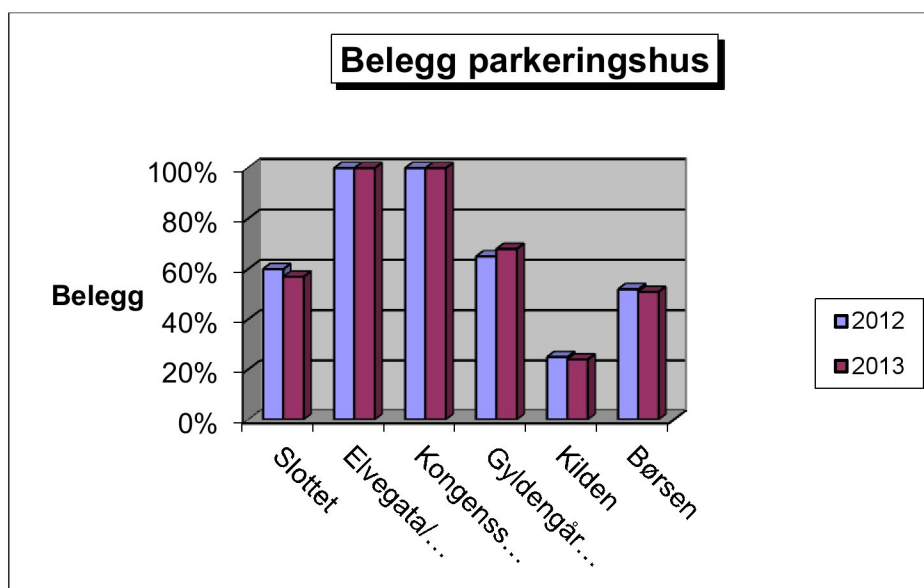
Parkeringsselskapet står for parkeringshåndhevingen og drift av avgiftsparkeringen i kommunen og har periodemål i samsvar med dette. Parkeringspolitiske retningslinjer er en del av kommunens ordinære handlingsprogram (bykassa).

Lys-styring i parkeringshus Slottet inngår i effektiviseringsprosessen som skal gi besparelser for driftsutgiftene.

Belegg sentrale parkeringsanlegg

Tabellen og figurene er basert på høyeste antall kjøretøy som er registret den enkelte dag. Det er viktig å være klar over at det ikke er gjennomsnittstall i avgiftsperioden/døgnet, men maksimalt antall biler som samtidig har vært inne i parkeringsanlegget mellom kl. 12 og 15. Maks antall biler vil som regel kun dreie seg om et kortere tidspunkt i løpet av avgiftstiden/døgnet, for eksempel en til to timer. Erfaringsmessig er det flest kunder i parkeringsanleggene kl. 12-15, men enkelte anlegg har høyest belegg på kveldstid (Kilden, Caledonien, Kai 2). Kundene anser stort sett parkeringsanlegget som fullt når det er ca. **85 % belegg**.

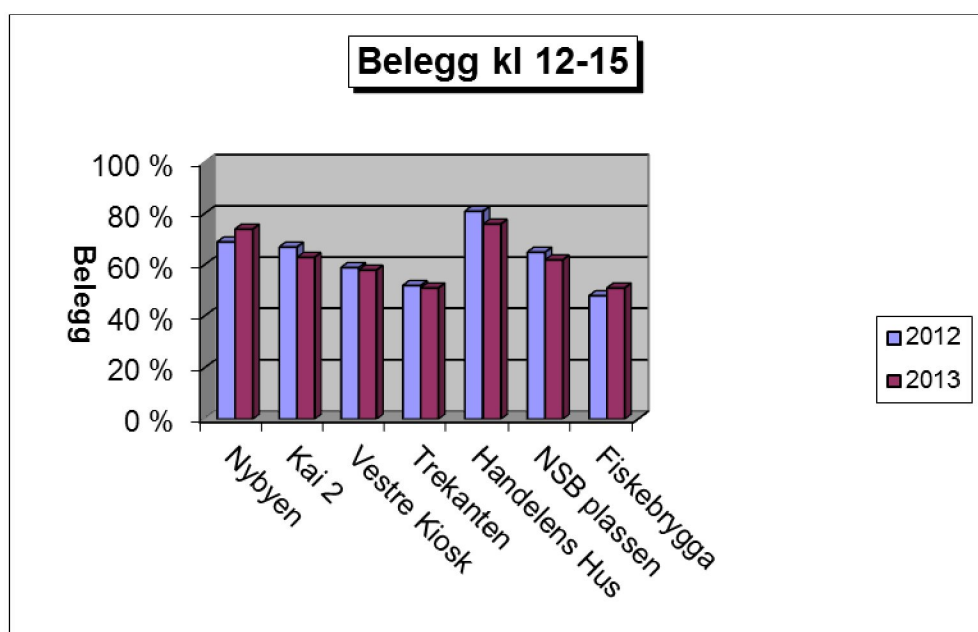
Belegg parkeringsanlegg				
KL 12-15 (Kilden kl. 18-22)				
Anlegg	Kapasitet	2011	2012	2013
<i>Parkeringshus</i>				
Slottet	400	63 %	60 %	57 %
Elvegata/Statoil	247	99 %	100 %	100 %
Kongenssenter	36	100 %	100 %	100 %
Gyldengården	310	52 %	65 %	68 %
Kilden	400		25 %	24 %
Børsen	60	60 %	52 %	51 %
<i>Parkeringsstomter</i>				
Nybyen	115	70 %	69 %	74 %
Kai 2	63	66 %	67 %	63 %
Vestre Kiosk	31	62 %	59 %	58 %
Trekanten	27	61 %	52 %	51 %
Handelens Hus	18	81 %	81 %	76 %
NSB plassen	216	75 %	65 %	62 %
Fiskebrygga	37	48 %	51 %	50 %

Belegget i parkeringshusene knyttet til korttidsparkering har en varierende utvikling, dvs. fremgang for Gyldengården og tilbakegang for Slottet, Børsen og Kilden. Belegget er målt i tidsrommet kl. 12-15, med unntak av Kilden som har hovedaktiviteten i tidsrommet kl. 18-22. Belegget i Kilden er uløselig knyttet til aktiviteten i teater- og konserthuset da lokaliseringen er utenfor Kvadraturen. Det reelle belegget i Børsen er trolig høyere, da en rekke el-biler benytter dette huset og disse fanges ikke opp av data fra betalingsautomatene. Tilbakegangen for Slottet fortsetter og har sammenheng med utvidelsen av parkeringstilbudet i Kvadraturen, samtidig som trafikken viser stagnasjon og svak tilbakegang. Parkeringshus Slottet kan håndtere et belegg på ca. 85 % uten større problemer, dvs. i gjennomsnitt ca. 120 biler mer enn i dag i tidsrommet kl. 12-15. Parkeringshus Gyldengården har betydelig fremgang etter en svak oppstart i 2011 og belegget utgjør 68 % i 2013. På sikt forventes et belegg på 70-80 % i forhold til beliggenheten. Gyldengården kompenseres for bortfallet av attraktive gateparingsplasser i citydelen av Kvadraturen.

Slottet og Gylden gården har en ubenyttet kapasitet på om lag 200 kjøretøy kl. 12-15.

Parkeringshusene Elvegata og Kongenssenter benyttes kun til langtidsutleie (faste kunder) og er fremdeles stor sett fullt belagt.

Samlet belegg i 2012 for alle parkeringstomtene utgjør ca. 62 % kl. 12-15, dvs. en mindre tilbakegang i forhold til 2012 (63 %). Parkeringstomtene Handelens Hus, Nybyen og Kai 2 har høyest belegg. Kai 2 og Vestre Kiosk har til tider godt belegg kveldstid, mens Fiskebrygga er sesongbetont, dvs. har godt belegg om sommeren.

Økningen i antall el-biler kan ha påvirket beregningen av belegg da det benyttes data fra betalingsautomatene. Fra 2015 vil belegget også bli utledet på bakgrunn av manuelle tellinger på de mest sentrale parkeringstomtene, for å korrigere for el-bilene.

Når det gjelder belegg og inntjening er beliggenhet og kundevennlige løsninger helt avgjørende. Beliggenhet tett opp mot Markens gate og kino/teater er optimalt. Avgiftssatsene er tilpasset i samsvar med dette.

Når det gjelder parkering langs veier og gater i sentrale deler av Kvadraturen (Havnegt/Vestre Strandgate til Festningsgaten og Tordenskjoldsgt til Østre Strandgt) viser belegget tilbakegang i 2013 sammenliknet med 2010. I 2013 utgjør belegget ca. 65 % kl. 12-14 og 76 % kl. 18. Belegget har gått tilbake sammenliknet med 2010, hvor tilsvarende

målinger viste belegg på ca. 81 % kl. 12-14 og 77 % kl. 18. Målingene påvirkes ikke av antall el-biler. Nedgangen i tidsrommet kl. 12-14 antas å ha sammenheng med utvidelse av parkeringstilbudet i citydelen av Kvadraturen, etter at Gyldengården (310 plasser) ble åpnet i 2011. På den annen side er det 19 % nedgang i antall gateparkeringsplasser (109) i denne delen av Kvadraturen sammenliknet med 2010, hvilket skulle tilsi økt belegg ved uendret etterspørsel. Likevel er parkeringstilbudet økt med om lag 200 plasser, hvilket trolig er hovedårsaken til lavere belegg på dagtid. Det kan heller ikke utelukkes mindre trafikk i sin alminnelighet, samt at grave- og byggearbeid i Kvadraturen begrenser gateparkeringen i perioder. I et trafikkavviklingsperspektiv er det positivt at parkering overføres fra veier og gater til parkeringshus, da dette reduserer letetrafikk som har uheldige miljømessige sider.

Belegget viser at det er god tilgjengelighet og på kort sikt er dagens parkeringstilbud trolig tilfredsstillende. I et lenger perspektiv, dersom byens utvikling krever det, bør det igjen vurderes å utvide kapasiteten i form av sentralt lokaliserte parkeringsanlegg.

Konklusjon

I rulleringen av handlingsprogrammet er det tatt hensyn til en rekke forhold som trafiksikkerhet, trafikkavvikling, miljø, Kvadraturen som handels- og landsdelssenter og overføringer til bykassa. Vektleggingen av disse hensyn er gjenstand for politiske vurderinger.

Det foreslås å øke avgiftssatsene i all hovedsak tilsvarende prisstigningen hele perioden sett under ett. Parkeringsselskapets inntekter er avhengig av Kvadraturen som handels- og landsdelssenter. Økningen i antall el-biler er en ny og vesentlig usikkerhetsfaktor for inntektsutviklingen.

De økonomiske rammebetingelsene preges derfor av nullvekst for inntektene, effektivisering og kutt i kostnader, samt bruk av reserver (disposisjonsfondet), for å opprettholde de foreslåtte overføringene til bykassa på 11 Mill kr i handlingsprogramperioden. Disposisjonsfondet reduseres med 4,4 Mill kr i handlingsprogramperioden, dvs. reduseres fra 14,4 til 10 Mill kr.

Det er innarbeidet en videreføring av modernisering av betalingsløsningene langs veier og gater. For øvrig er det ikke rom for større investeringer i perioden. Det legges opp til en gradvis reduksjon a lånegjelden som ventes å utgjøre om lag 88 Mill kr ved utgangen av 2018. I forhold til 2014 er lånegjelden redusert med 13,1 Mill kr, hvilket er en riktig utvikling når inntektsutviklingen er svak og disposisjonsfondet svekkes i handlingsprogramperioden.

Kommunen må ha stor grad av kontroll over det allmenne parkeringstilbudet, for at parkering skal være et virkemiddel i transport - og miljøpolitikken. Dette innebærer at på sikt er det ønskelig med nye parkeringsanlegg i kommunal regi.

Kristiansand 14. november 2014

Raymond Solaas
Daglig leder

Punkt 207/14: Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2015 og handlingsprogram 2015 - 2018

Bilag

Vedtak BOLKF, 20112014, Sak 10/14, Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2015 og handlingsprogram 2015 - 2018

Vedtak FORMAN, 03122014, Sak 136/14, Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2015 og handlingsprogram 2015 - 2018

Tallbudsjett 2015 Kr sand boligselskap kf.pdf

207-14.mp3

Dato 31. oktober 2014
Saksnr.: 200610060-35
Saksbehandler Dagfinn Solaas

Saksgang

Kristiansand Boligselskap KF
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

20.11.2014
03.12.2014
17.12.2014

**Kristiansand Boligselskap KF - budsjett 2015 og
handlingsprogram 2015 - 2018**

Sammendrag:

Budsjettet for Kristiansand Boligselskap KF omfatter til sammen 2014 boliger, 829 som foretaket selv eier og 1085 som leies inn fra de tre stiftelsene kommunen har opprettet. Kristiansand Boligstiftelse har 790 boliger for eldre og uføre, Stiftelsen Eldres Hjem/Kongens senter 51 boliger for eldre og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger 344 for vanskeligstilte.

I tillegg peker kommunen, v/Virksomhet Service og Forvaltning i HS – sektor, ut leietakere til 51 boliger eid av Sanitetsforeningen og ca. 50 boliger eid av private firmaer.

Stiftelsenes boliger leies inn for en sum tilsvarende renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, utgifter til regnskapsførsel, revisjon og diverse eierkostnader. Foretaket har ansvar for drift, forvaltning, vaktmestertjeneste og indre og ytre vedlikehold. Leiekontraktene gjelder for 5 år av gangen, første gang fra 01.01.2007 og fornyet 01.01.2012 til 01.01.2017.

I forhold til 2014 reduseres leien til stiftelsene med ca. 2.3 mill. kroner pga lavere renter på en del av lånene og redusert lånegjeld.

Det er vedtatt hovedjustering av husleiene fra 01.01.2013. Leiene økte i gjennomsnitt med 8.7%. Justeringen vil nå omfatte de leieboere som pr. 01.01.2015 har bodd i leilighetene i 3 år. Øvrige leieboere får sin husleie regulert med endringen i konsumprisindeksen fra okt. 2013 til okt. 2014, som er 2%.

Tilnærmet alle husleier ligger fortsatt under boutgiftstaket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte(80% dekning).

Driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisstigning og den endring i antall boliger som forvaltes. Utgifter til vedlikehold er styrket utover forventet prisstigning pga av etterslep og økt behov.

I 2015 tar foretaket sikte på å erverve 5 større familieboliger og 7-8 små leiligheter, starte renovering av 6 boliger i Tollbodgt. 73 A og B og byggetrinn 2 på Jegersberg gård med 18 boenheter og fellesarealer.

Boligselskapet kjøpte 64 serviceboliger i Egshaugen 7/9 av Kristiansand Boligstiftelse. Boligene er omdannet til borettslag og andeler selges i det åpne marked ved ledighet. Det er hittil solgt 8 andeler. Det forventes tilsvarende salg i 2015
I tillegg tas det sikte på å selge ungdomsboliger etter «Kristiansandsmodellen» i Kronprinsensgt. 41 og Urdsvei 8.

Tiltakene er i samsvar med de behov som er synliggjort i vedtatt Boligsosial handlingsplan.

Investeringene i perioden anslås til 161 mill. kroner. Om lag 130 mill. kroner finansieres med låneopptak og ca. 31 mill. med statstilskudd.

Foretakets gjeld vil ved utgangen perioden være ca. 855 mill. kroner, en netto økning på 15 mill. Stiftelsenes gjeld, som foretaket gjennom leiekontrakter har ansvar for, vil reduseres med ca. 75 mill. kroner, fra 301 mill. til 226 mill. kroner ved utgangen av perioden.

Budsjettforslaget viser et overskudd, stort kr. 1 712 000.-. Overskuddet foreslås tillagt foretakets egenkapital som da øker fra 7.1 mill. kroner til 8.8 mill.

Forslag til vedtak:

1. Bystyret godkjenner Kristiansand Boligselskap KFs budsjett for 2015.
2. Bystyret samtykker i at Kristiansand Boligselskap KF tar opp lån til de prosjekter som ferdigstilles og påbegynnes i 2015.
Direktøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelser, samt undertegne lånedokumentene.
Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 50.
Direktøren gis fullmakt til å pantsette bygg som sikkerhet for de respektive lån.
Øvre grense for låneopptak settes til 161 mill. kroner.
3. Kristiansand Boligselskap KF tar sikte på å realisere de prosjekter som er oppført i perioden 2015 – 2018.

Dagfinn Solaas
Direktør

Vedlegg: Tallbudsjett 2015 for Kristiansand Boligselskap KF

Bakgrunn for saken:

Kristiansand Boligselskap KF vil i 2015 disponere 2014 boliger for utleie, 829 som foretaket eier selv og 1085 innleid fra stiftelsene kommunen har opprettet.

Boligene er øremerket for:

- 908 omsorgsboliger/serviceboliger for eldre
- 192 boliger for utviklingshemmede
- 103 boliger for personer med psykiske lidelser
- 800 boliger for vanskeligstilte/bostedsløse

Foretaket har i tillegg 11 presteboliger.

Stiftelsenes boliger leies inn for en sum som dekker renter på stiftelsenes lån, kalkulatoriske avskrivninger, forsikringspremie for bygningene, utgifter til regnskapsførsel, revisjon og div. eierkostnader. Kristiansand Boligselskap KF har ansvar for all drift, forvaltning, vaktmestertjeneste, indre og ytre vedlikehold.

Leieavtalene sikrer stiftelsene mot renteøkninger og stiftelsenes positive egenkapital vil være konstant i leieperioden. Eventuelle salg av boliger i stiftelsene vil gi regnskapsmessige gevinster og økt egenkapital.

Det er i budsjettet lagt til grunn lavere leie til stiftelsene i 2015 enn i 2014. Dette pga. forventning om noe lavere renter på en del av lånene og redusert lånegjeld.

Leiereduksjonen utgjør samlet ca. 2.3 mill. kroner.

Det er ikke planlagt investeringer i stiftelsenes eiendommer i 2015.

Samling av alle boligene kommunen disponerer i en driftsenhet gir positiv effekt. Det oppnås administrative besparelser og en lik og bedre standard på boligene. Særlig viktig er det at vedlikeholdsmidlene kan settes inn der det er de største behovene.

Det ble fra 01.01. 2013 vedtatt hovedregulering av husleiene, gjennomsnittlig økning var 8.7%. Leietakere som ennå ikke har fått regulering (har bodd i leiligheten mindre enn 3 år), vil få sine leier regulert fra 01.01.2015.

De øvrige leiene reguleres med endringen/økningen i konsumprisindeksen fra okt. 2013 til okt. 2014, 2%.

Husleiene er i hovedsak fortsatt under boutgiftstaket i Husbankens bostøtteordning, slik at økningen blir kompensert etter gjeldende regler for de som får bostøtte.

De budsjetterte driftsutgiftene er justert i forhold til forventet lønns- og prisvekst, endringen i antall boliger foretaket disponerer og det antall som ferdigstilles/ervertes i 2015.

Vedlikeholdsutgiftene forventes å øke pga. etterslep og et stadig økende behov.

Antallet ut-/innflyttinger (329 i 2013) er meget stort og stadig flere boliger trenger omfattende utbedring og standardheving, som for eksempel utskifting av kjøkken, renovering av bad osv.

Boligselskapet er i handlingsprogramperioden involvert i følgende prosjekter:

i 1000 kr

Løpende priser	Prosjektkostnad	Ferdigstilles
40 omsorgsboliger for eldre – eierforhold uavklart		Medio 2016
Tollbodgt. 73 A og B – renovering 6 boliger	6 000	Oppstart 2015
Kjøp av større familieboliger (5 boliger hvert år i perioden)	50 000	2015-2018
Jegersberg – byggetrinn 2 18 boliger, fellesarealer, verksted og aktivitetslokaler	30 000	2015
12 PU boliger	30 000	2018
Kjøp av 30 små leiligheter til vanskeligstilte	45 000	2015-18
Sum	161 000	

Bruttorammen for de planlagte prosjekter utgjør dermed 161 mill kroner. 130 mill. finansieres med låneopptak og om lag 31 mill. kroner med statstilskudd.

Kristiansand Boligselskap KFs gjeld er d.d. 840 mill. kroner. Nye lånopptak, 130 mill., avdrag på lån, 80 mill., og salg av leiligheter i Egshaugen 7/9 og ungdomsboliger, ca. 35 mill., vil ved utgangen av perioden utgjøre en netto økning av lånegjelden på 15 mill., til 855 mill. kroner.

Boligselskapet har gjennom leiekontrakter ansvar for de lån Kristiansand Boligstiftelse og Kristiansand kommunes stiftelse for utleieboliger har, til sammen 301 mill. kroner. Avdrag på lån og salg av eiendommer anslås i perioden til 75 mill. Stiftelsenes lånegjeld reduseres til 226 mill. kroner ved utgangen av 2018.

Samlet sett reduseres gjelden i stiftelsene og foretaket med 60 mill. kroner, fra 1.141 milliarder til 1.081 milliarder kroner.

Dersom det blir bygd 40 nye omsorgsboliger i boligselskapets regi, vil gjelden samlet sett øke. Det er p.t. ikke avklart om omsorgsboligene skal bygges i kommunal eller privat regi. Det er lagt inn driftsmidler til 40 plasser i helse- og sosialsektorens rammer fra 01.01.2016.

Det foretas egnethetsvurdering av serviceboligene kommunen disponerer og en har foreløpig kommet til at noen prosjekter kan omdisponeres til omsorgsboliger, noen bør opprettholdes som serviceboliger, noen kan brukes til andre prioriterte grupper og noen kan avhendes. Det vil fortsatt være sterkt fokus på at boligmassen er tilpasset behovene.

I vedtatt boligsosial handlingsprogram 2012 – 2015 er det synliggjort et ytterligere behov for boliger til ulike grupper. Ved denne rulleringen er det innarbeidet flere prosjekter fra planen, men noen av tiltakene som er foreslått i Boligsosial Handlingsplan er ikke med pga manglende driftsmidler i Helse- og sosialsektoren. De høyest prioriterte tiltakene utenfor rammen fremgår i vedlegg til handlingsprogrammet (jfr. Helse- og sosialsektorens forslag til tiltak utenfor rammen).

Foretaket har hittil, fra 2004, solgt 60 boliger til ungdom mellom 18 og 35 år. I to av foretakets prosjekter, som er omdannet til sameier, gjenstår det å selge 14 leiligheter. Det antas salg av 1 -2 i 2015 og i hvert år videre i perioden. I tillegg forventes salg av 7 – 8 leiligheter i Egshaugen 7/9.

Regnskapsmessig salgsgevinst anslås til ca, 2.5 mill. kroner.

Det er budsjettet med et overskudd på kr. 1 712 000.-. Overskuddet foreslås tillagt foretakets egenkapital som øker fra 7.1mill. til 8.8 mill. kroner.

Punkt 208/14: Budsjett 2015 med handlingsprogram 2016-2018

Bilag

Vedtak HAVNES, 11112014, Sak 47/14, Budsjett 2015 med handlingsprogram 2016-2018

Budsjett og handlingsprogram 2015-2017.pdf

Arkivsak-dok. 201411445-1
Saksbehandler Ann-Lisbeth Reisænen

Saksgang
Havnestyret
Bystyret

Møtedato
11.11.2014
17.12.2014

Budsjett 2015 med handlingsprogram 2016-2018

Sammendrag

Vedlagt følger Kristiansand Havn KF sitt budsjett for 2015 med handlingsplan for 2016 – 2018.

Budsjettet er inndelt i drifts- og investeringsbudsjett for 2015 med handlingsprogram for 2016– 2018. Driftsbudsjettet er stort sett videreført fra 2014 hvor kjente endringer er innarbeidet for 2015.

Det er lagt til grunn en lønnsstigning på 2,5 % og en prisstigning på 3 %. Lånerenten er forutsatt til på 3,1 % for budsjett 2015. I handlingsprogrammet for 2016 – 2018 har vi forutsatt en lønns- og prisstigning på 3 % for hvert av årene, mens lånerenten er forutsatt 3,3 %.

Forslag til vedtak

Vedtak:

1. Kristiansand Bystyre godkjenner forslag til årsbudsjett 2015 med handlingsprogram for 2016 - 2018 for Kristiansand Havn KF.
2. Bystyret godkjenner Kristiansand Havn KF sitt låneopptak for 2015 på kr. 65,27 mill.
3. Bystyret gir havnedirektøren fullmakt til å godkjenne lånebetingelser og gjennomføring av opplån med rammer som fremgår av vedtakets pkt 2.
4. Bystyret gir Havnestyret fullmakt til å fatte vedtak om omdisponeringer vedrørende anskaffelser/avhendelser av anleggsmidler samt foreta reguleringer i drift og investeringsbudsjettet innenfor de rammer bystyret har vedtatt.

Havnestyrevedtak.

Under forutsetning av at Bystyret vedtar rammene i vedlegg 1, og 2 vedtar Havnestyret med dette den fordelingen av rammer som det fremgår av vedlegg 3.

Halvard Aglen
Havnedirektør

Ann-Lisbeth Reisænen
Administrasjonssjef

Vedlegg:

Vedlegg 1: Resultatbudsjett

Vedlegg 2: Investeringsbudsjett

Vedlegg 3: Detaljert resultatbudsjett